

Dagvlinders? Die zie je toch niet meer!

Project dagvlinders Durme- en Scheldegebied

Wij zien ze graag vliegen met uw medewerking. Doe mee aan dit project en geef uw waarnemingen in op www.waarnemingen.be. Zoek deze prachtige dagvlinders in één van de volgende gemeenten:

**Wachtebeke, Moerbeke, Lokeren, Lochristi, Stekene,
Sint-Gillis-Waas, Sint-Niklaas, Waasmunster, Temse,
Bornem, Sint-Amands, Laarne, Berlare, Zele, Hamme,
Dendermonde, Wetteren, Wichelen, Lebbeke, Lede,
Buggenhout en Opwijk.**

Meer info via filip.vandevelde@skynet.be of couckuyt.jurgen@telenet.be.
(Meteen ben je ook ingeschreven op de dagvlinderflash)

V.U. WG Dagvlinders (VVE)

Waarom een project rond dagvlinders ?

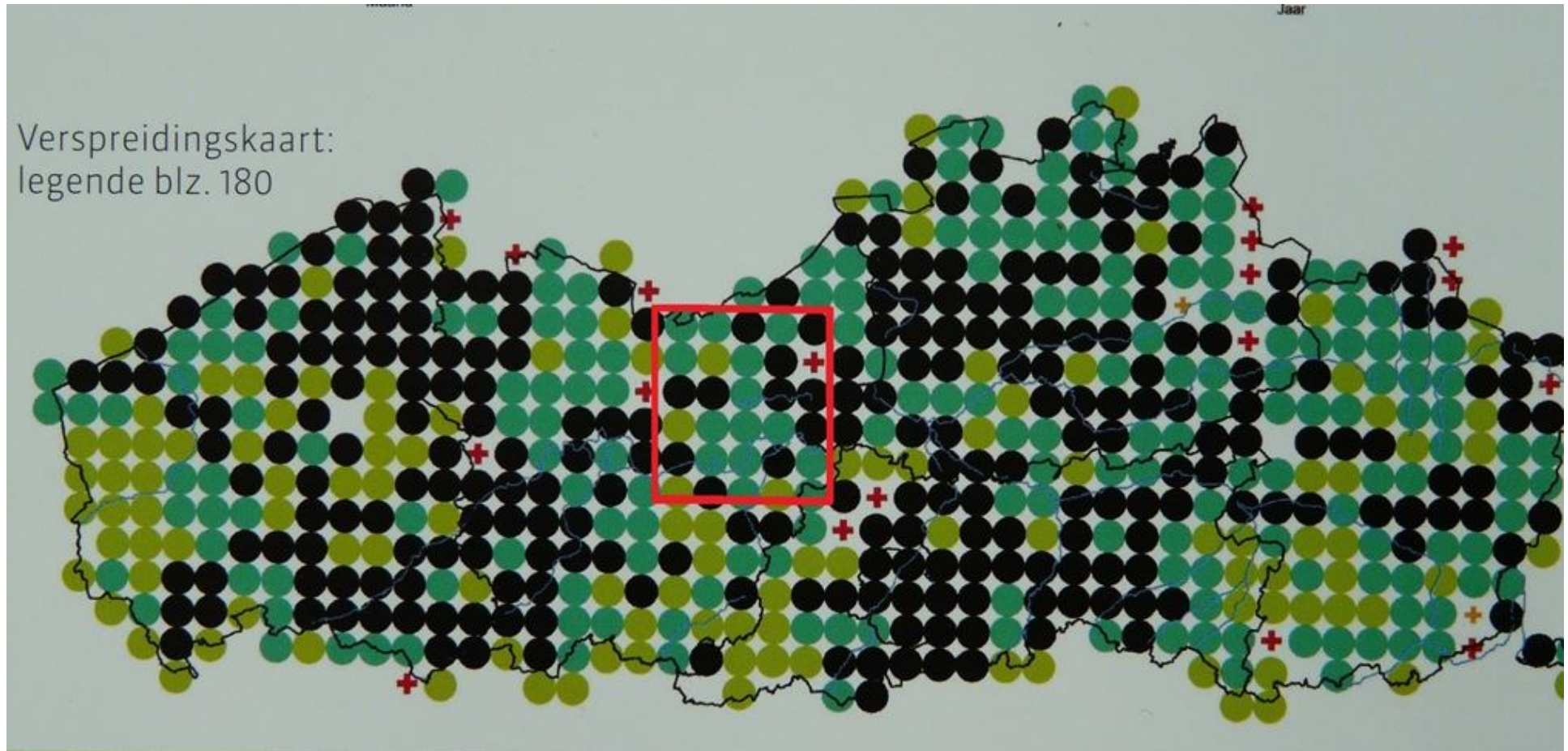
- **uniek** in de streek
- brengt soorten zeer **gedetailleerd** in kaart

Icarusblauwtje (*Polyommatus icarus*)

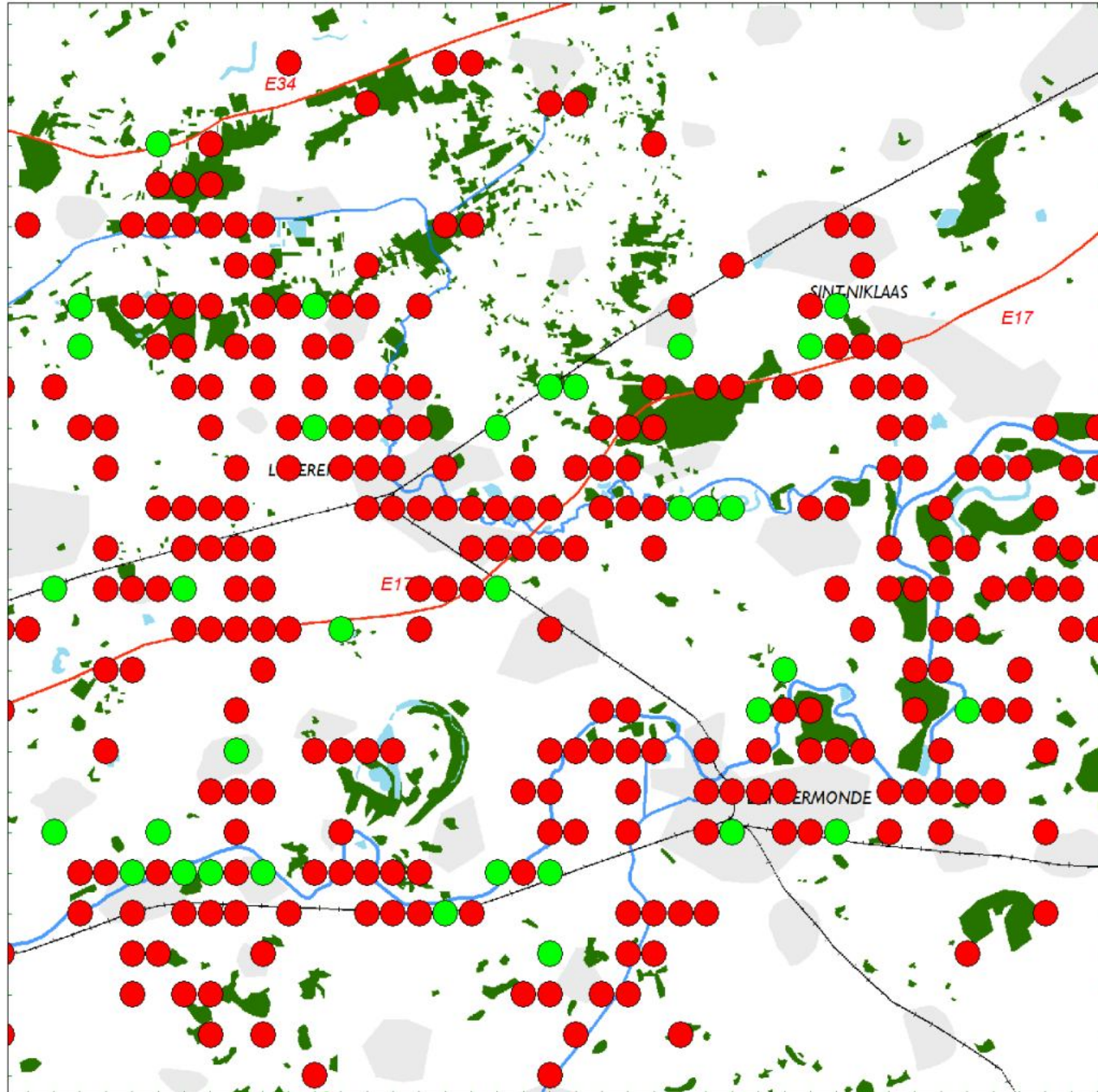
foto: Kurt Jonckheere,
7 sept 2014, vlinderberm Beervelde.

Verspreiding **Icarusblauwtje** (*Polyommatus icarus*) volgens 'dagvlinders in Vlaanderen'

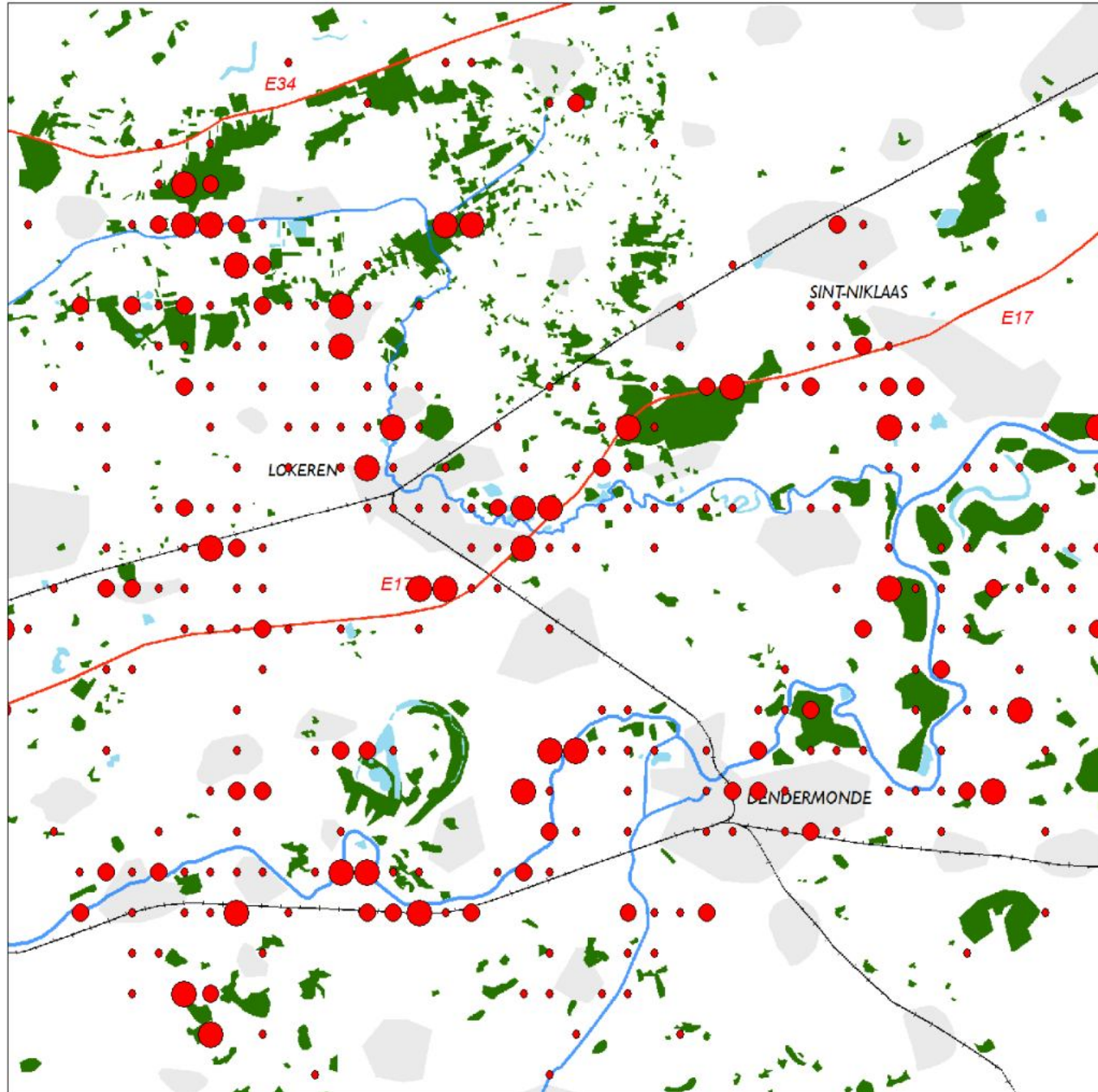
Polyommatus icarus

2009 - 2014

Polyommatus icarus

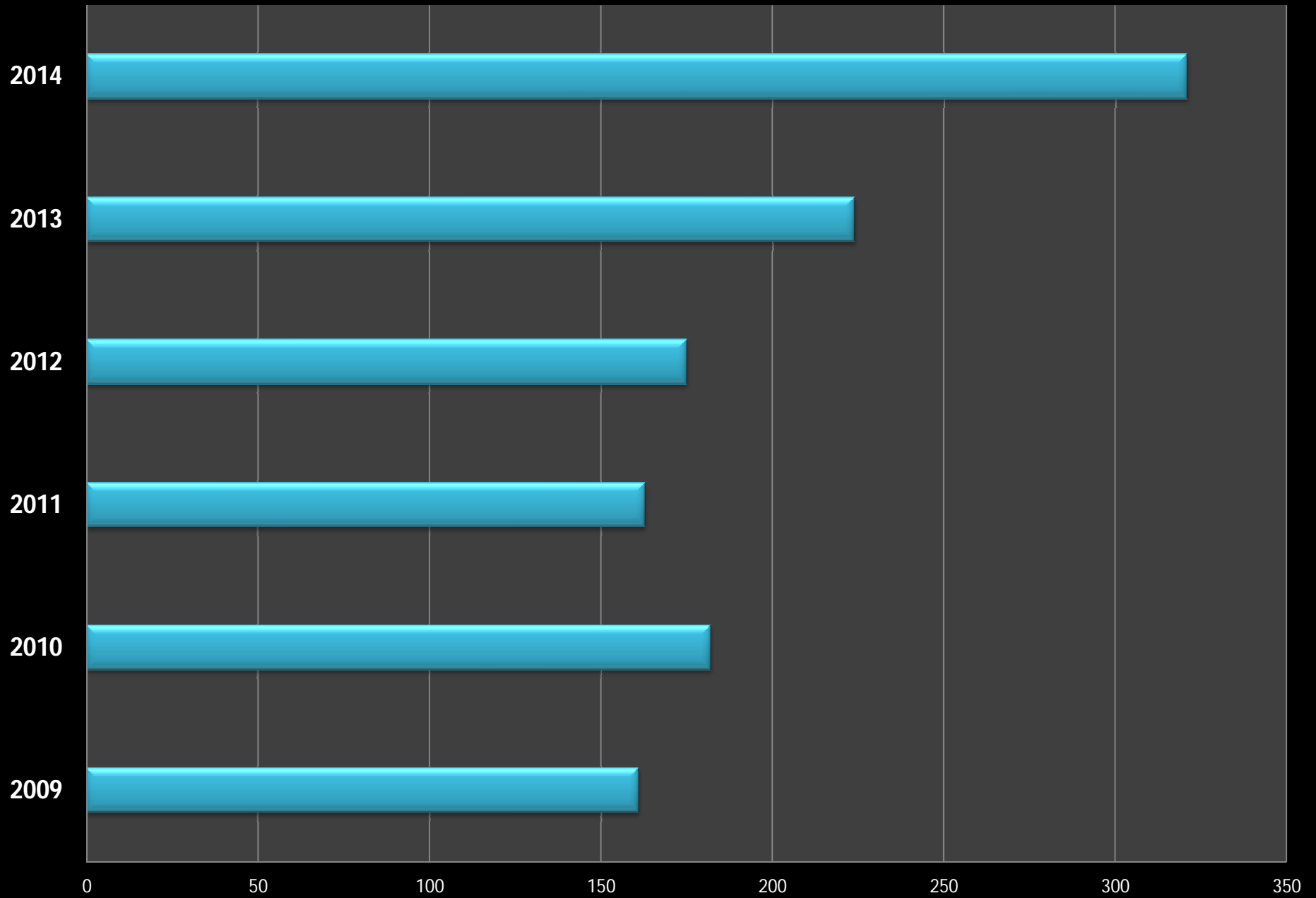
2009 - 2014

Waarom een project rond dagvlinders ?

- **uniek** in de streek
- brengt soorten zeer **gedetailleerd** in kaart
 - en jammer genoeg ook de **knelpunten** !
- na 2 jaar → 3 **nieuwe** soorten opgeleverd !
- heeft al **veel mensen** wakker gemaakt om op zoek te gaan naar dagvlinders in hun buurt.

Aantal waarnemers per jaar

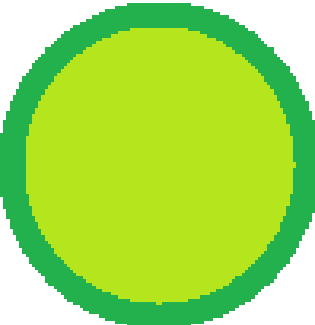

Waarom een project rond dagvlinders ?

- **uniek** in de streek
- brengt soorten zeer **gedetailleerd** in kaart
→ en jammer genoeg ook de **knelpunten** !
- na 2 jaar → 3 **nieuwe** soorten opgeleverd !
- heeft al **veel mensen** wakker gemaakt om op zoek te gaan naar dagvlinders in hun buurt
- na **5 jaar** intensief zoeken → publiceren van een **boek** ! → naar het voorbeeld van boek 'dagvlinders in west-vlaanderen'.

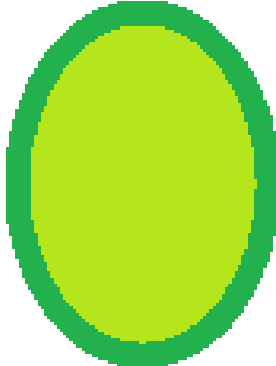

wullebos

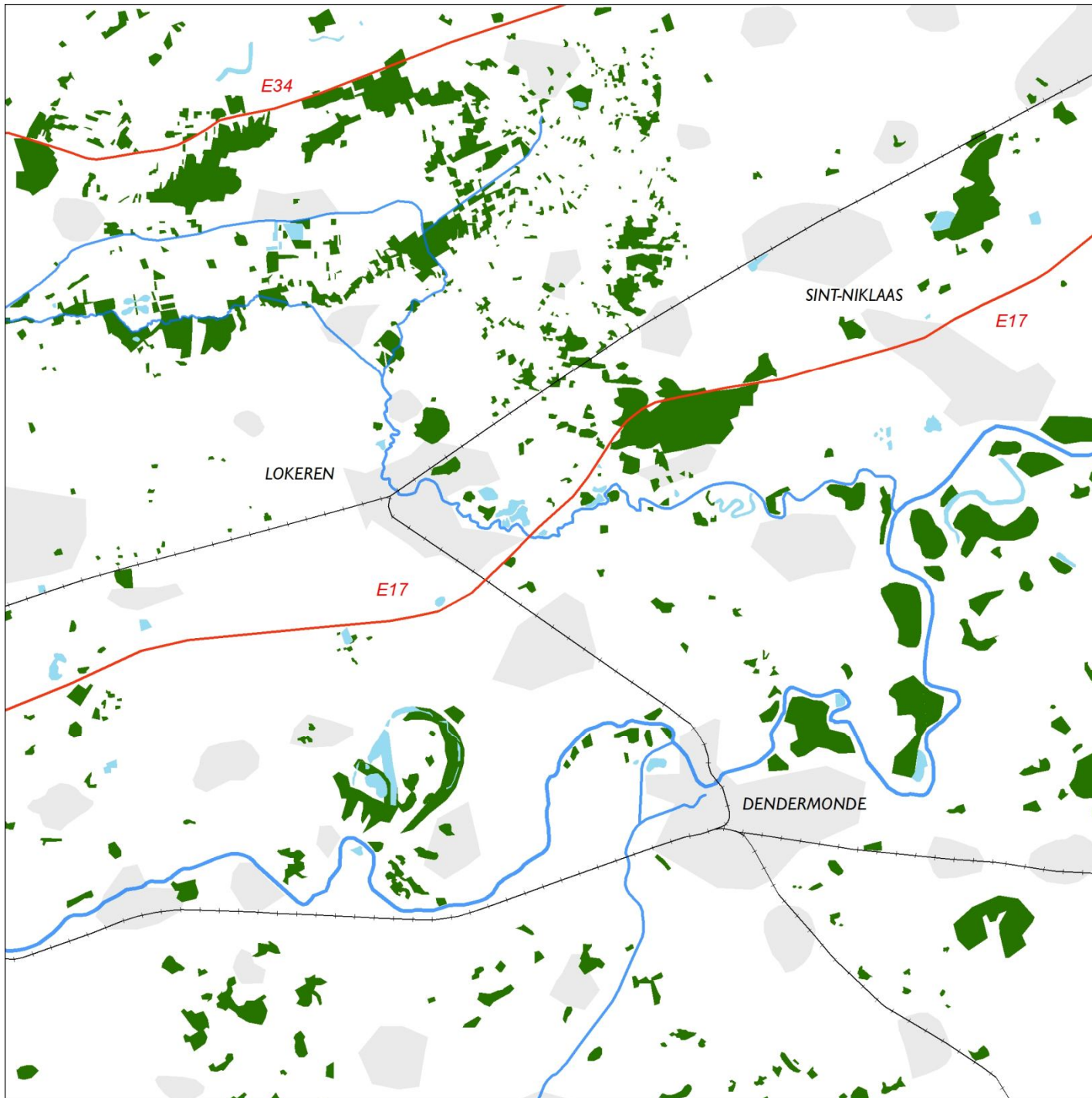
puyenbroek

buggenhout bos

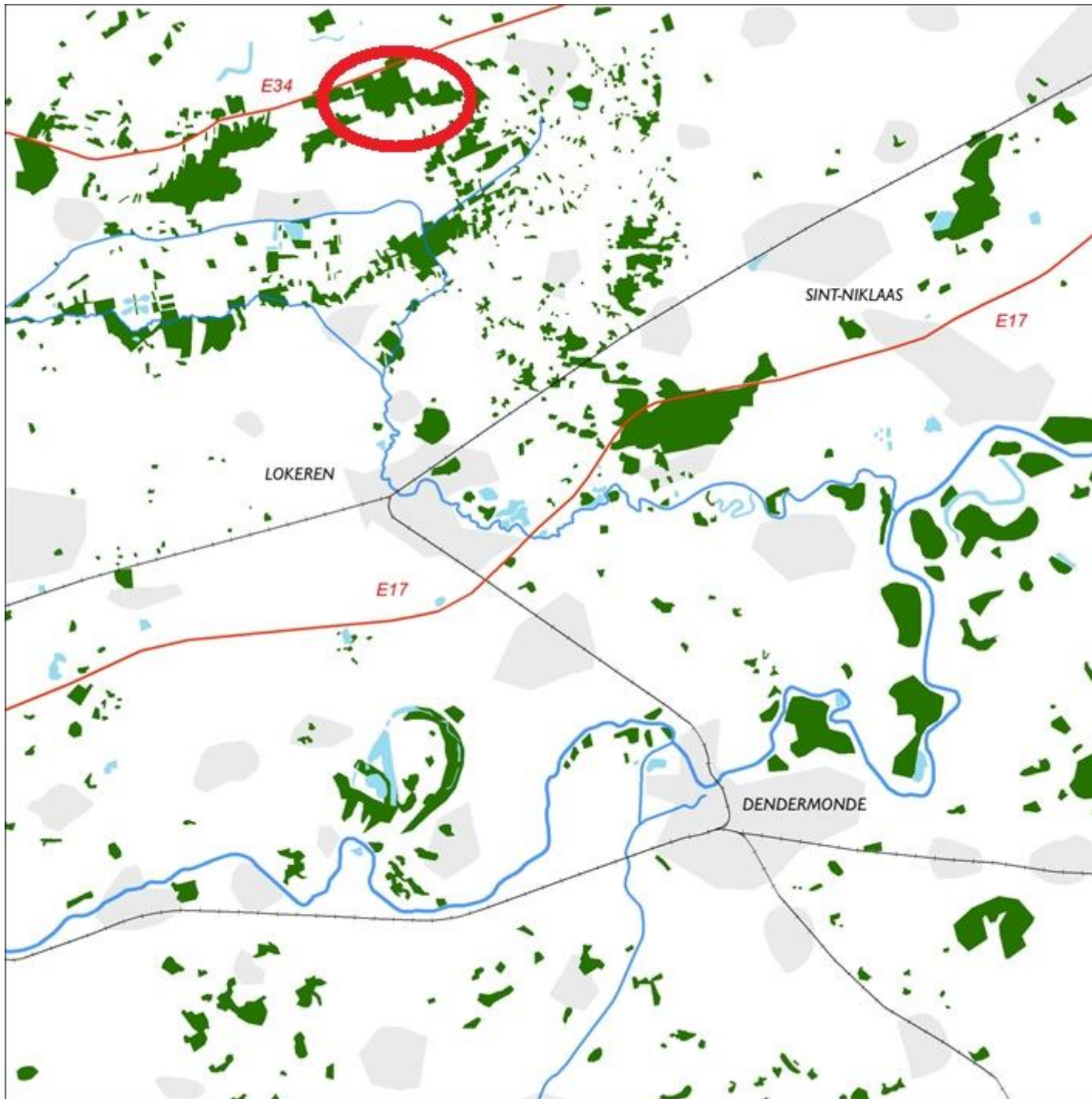

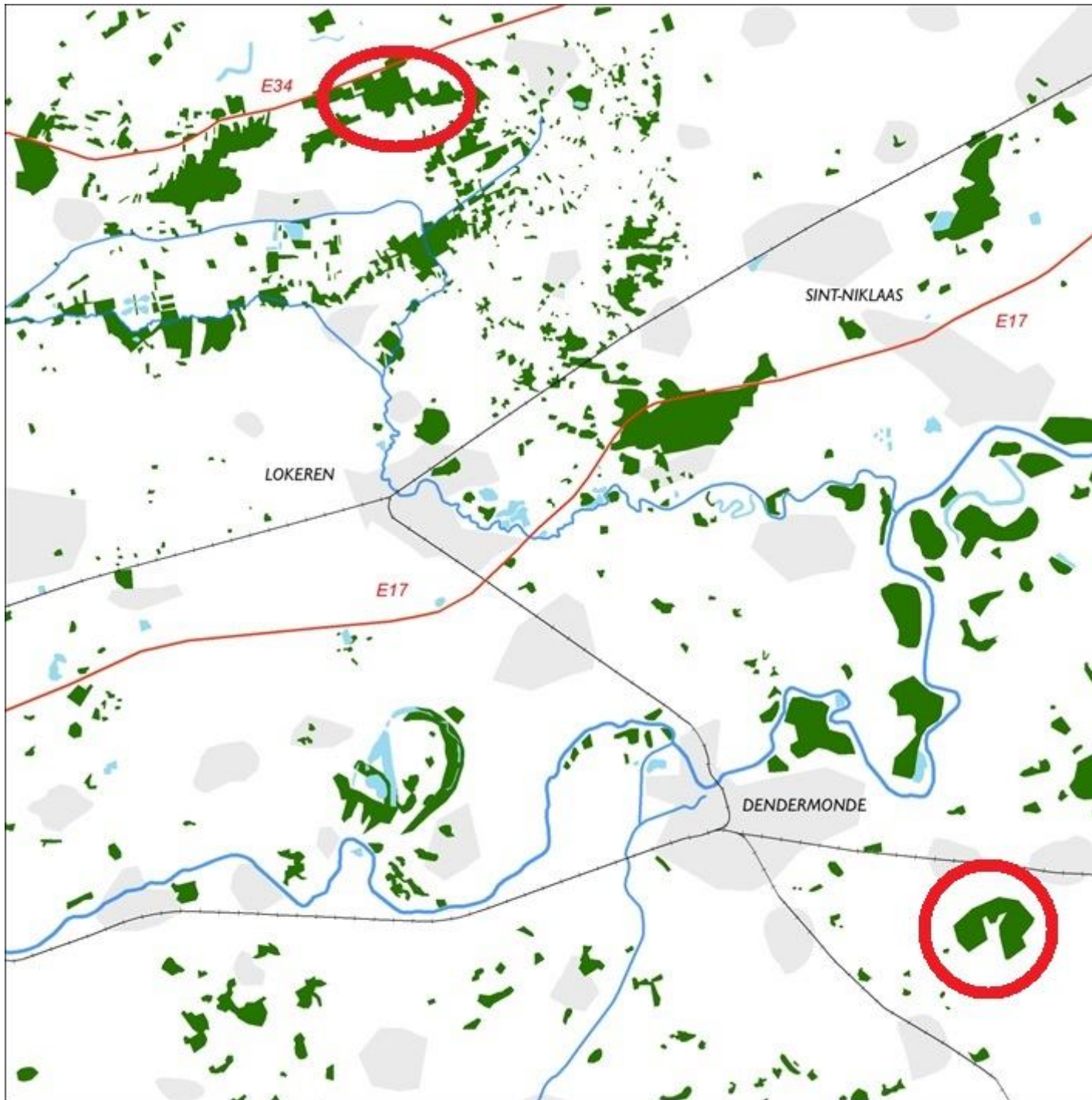
serskampse bossen

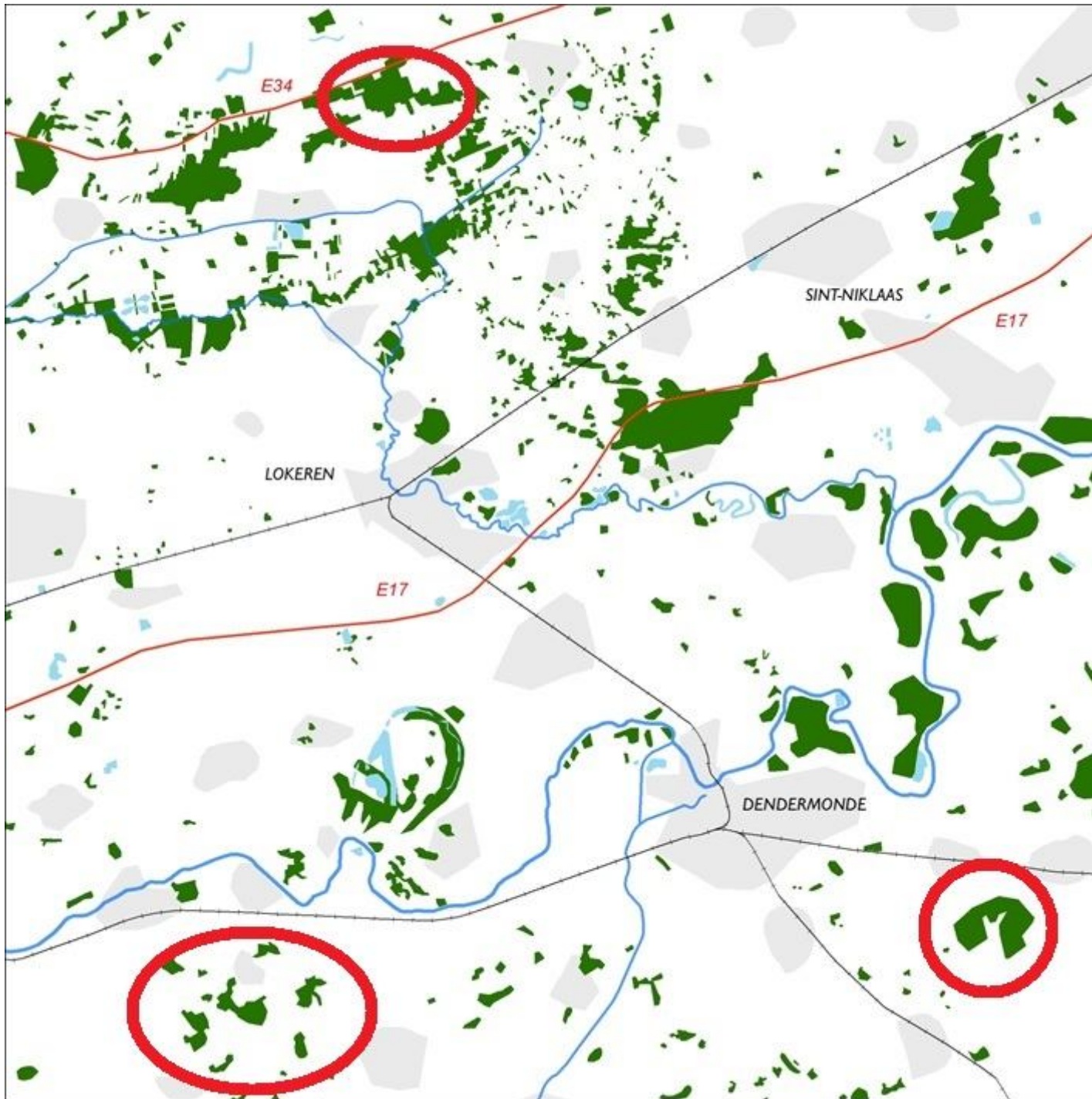

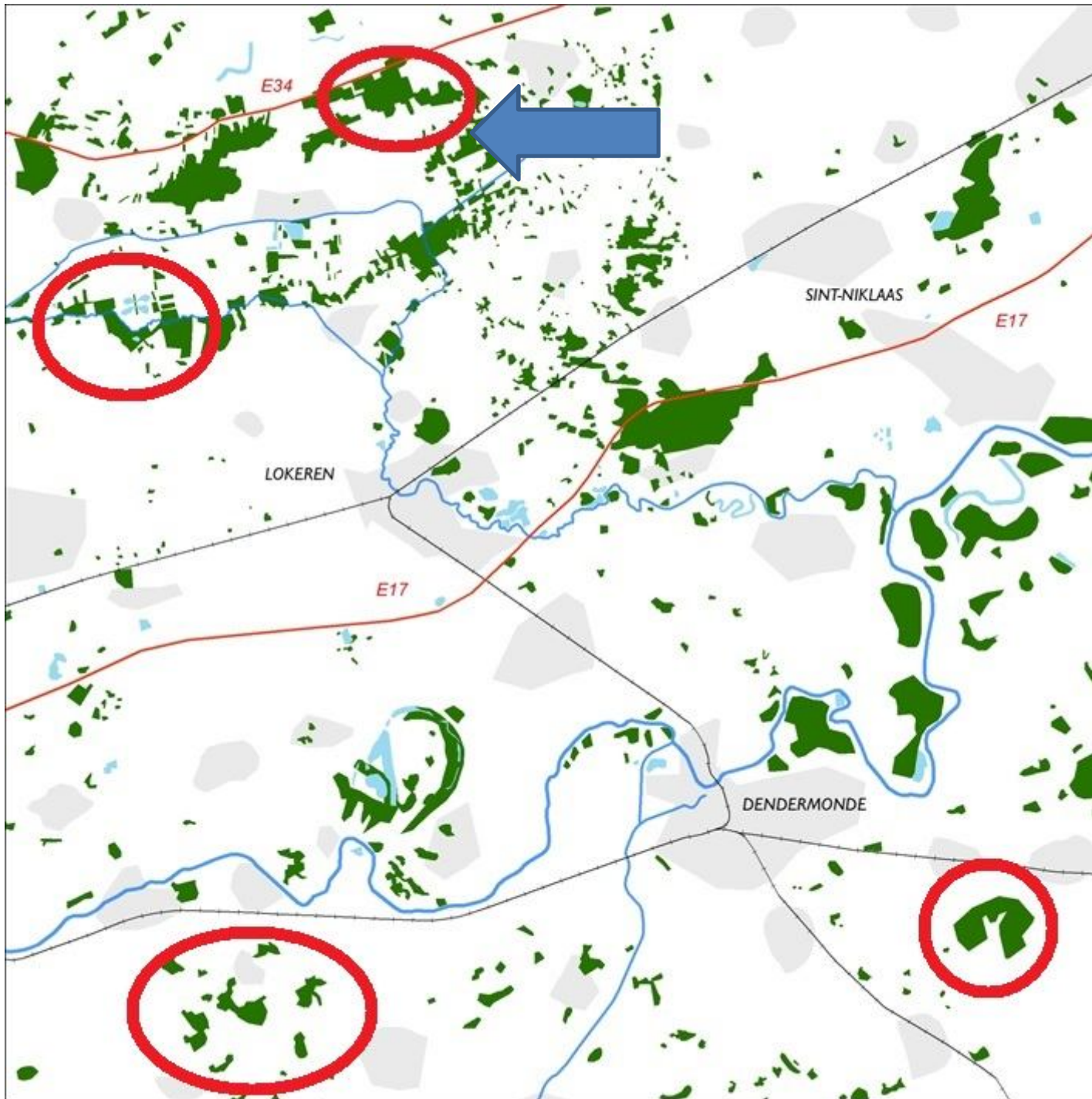

Ontwerp:
Thomas
Van
Lancker

Merchtem

Wie? Wat? Waar?

- Kerngroep → **sturen** het project
- Vrijwilligers → **belangrijkste** schakel
- Dagvlinderflash → **communicatie** met vrijwilligers

Dagvlinderflash

project dagvlinders
Durme- en Scheldegebied

Wie? Wat? Waar?

- Kerngroep → **sturen** het project
- Vrijwilligers → **belangrijkste** schakel
- Dagvlinderflash → **communicatie** met vrijwilligers
- www.waarnemingen.be → **invoeren** van uw dagvlinders → graag met **foto** ! → **boek** !

Waarneming

Velden met ! zijn verplicht

protocol

! datum / tijd hh:mm

! gebied

! soortgroep

! soort

! aantal

onbekend man vrouw

Zeker

Escape

Onthoud alle velden onder dit aankruisvak

stadium (kleed)

gedrag

waardplant

biotoop

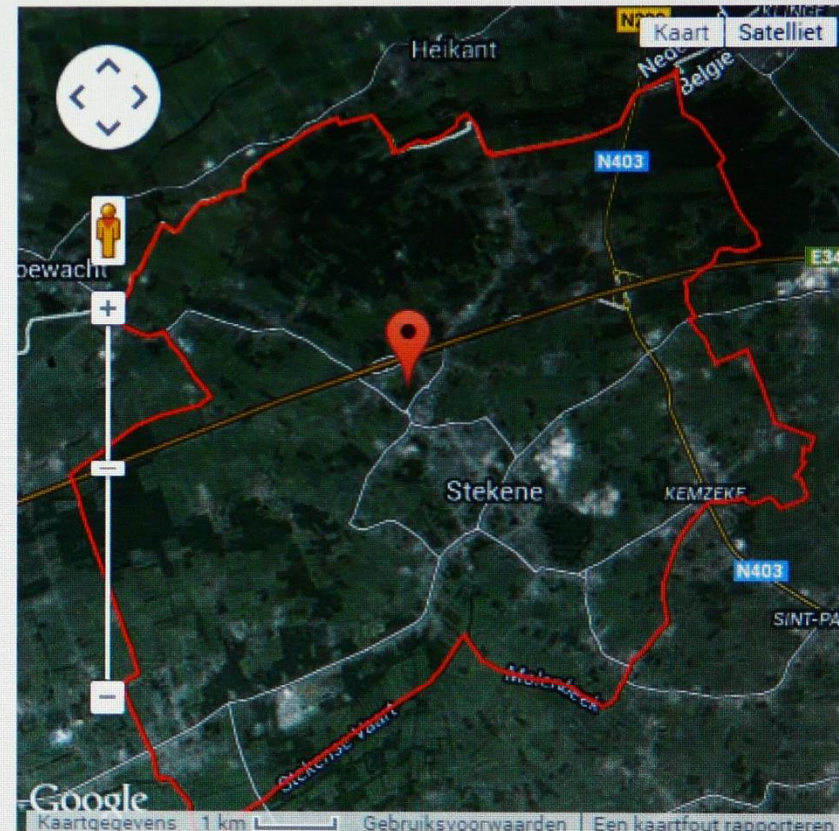
toelichting

collectie / monster nr.

Bescherming van kwetsbare situaties

verborgen tot

of KM-hokvervaging

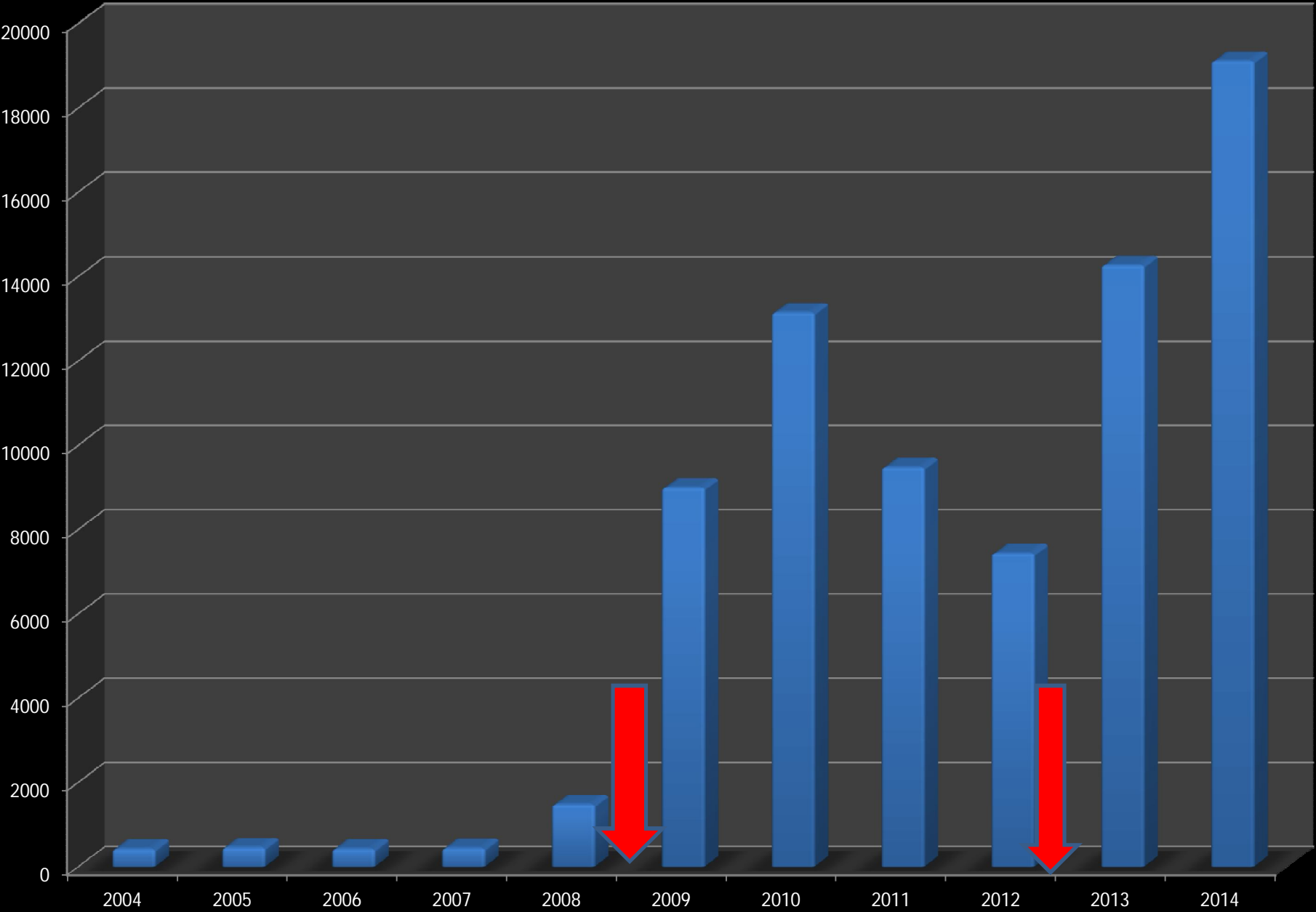
precisie 10m 100m 1km Gebied

wgs84 lat lng

Wie? Wat? Waar?

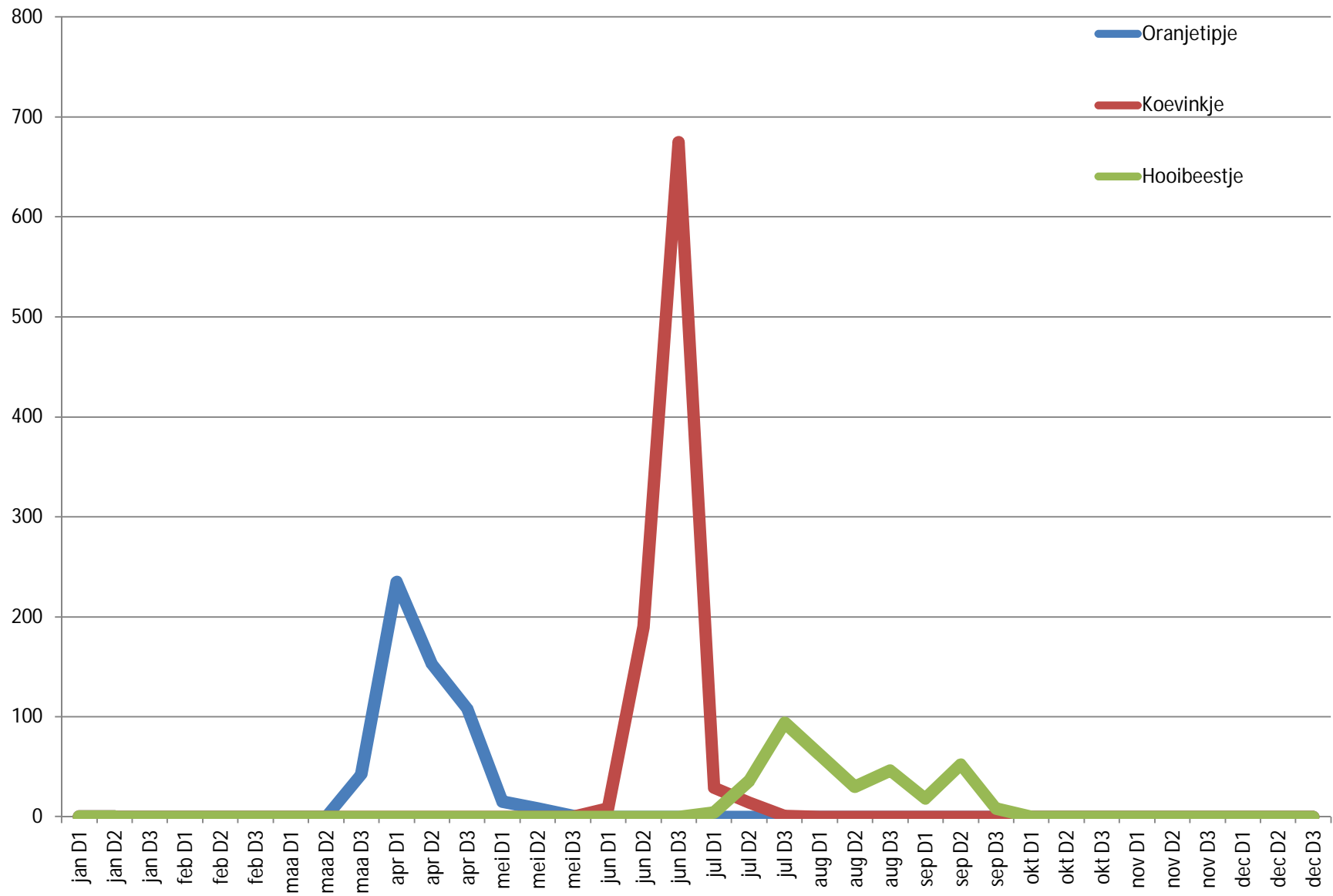
- Kerngroep → **sturen** het project
- Vrijwilligers → **belangrijkste** schakel
- Dagvlinderflash → **communicatie** met vrijwilligers
- www.waarnemingen.be → **invoeren** van uw dagvlinders → graag met **foto** ! → **boek** !
- evaluatie → bijeenkomsten **VVE WG Dagvlinders**
- **data** → initieel vanaf 2004, daarna vanaf 2009 (opstart wn.be) → **intensief** vanaf 2013 tem 2017

totaal aantal waarnemingen

3 doelsoorten !

- vliegperiode verspreidt over het seizoen (voorjaar – begin zomer – midden zomer)
- typerend voor projectgebied
- ieder jaar vanaf 2013 tem 2017
- **Oranjetipje** (*Anthocharis cardamines*)
- **Koevinkje** (*Apanthopus hyperantus*)
- **Hooibeestje** (*Coenonympha pamphilus*)
 - 2° generatie

Fenologie 2014 (bron: project dagvlinders Durme- en Scheldegebied)

Oranjetipje (*Anthocharis cardamines*)

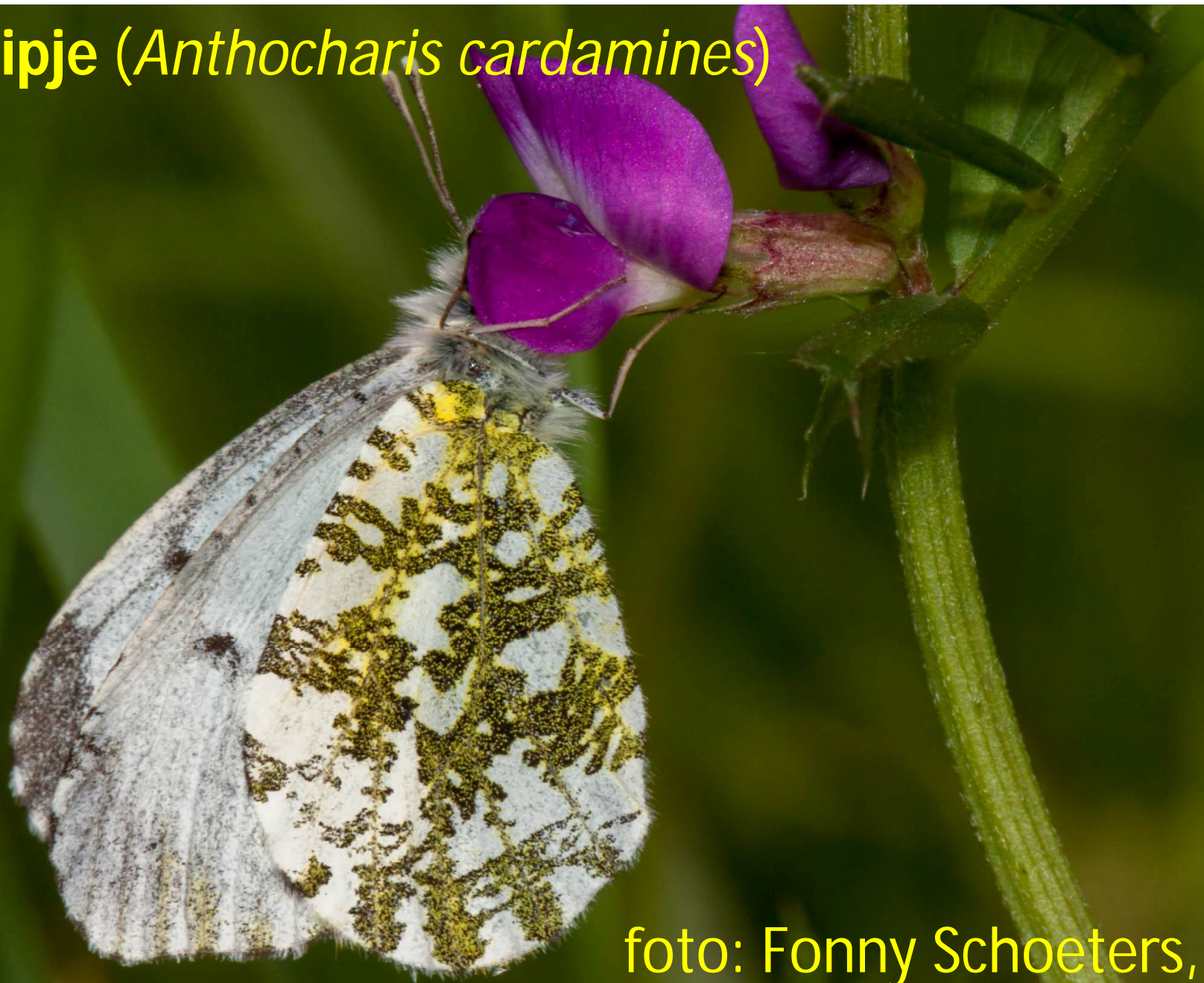
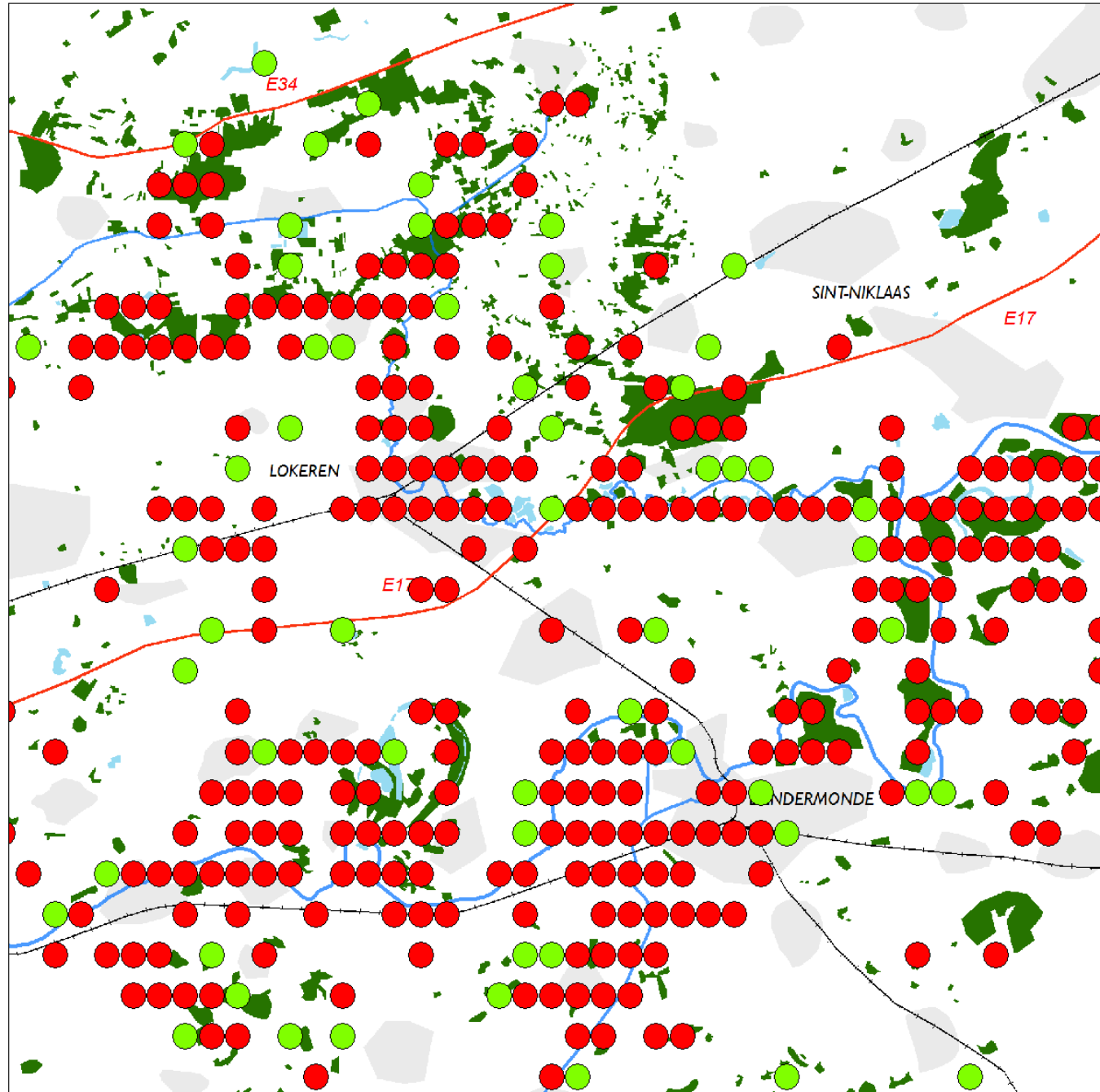

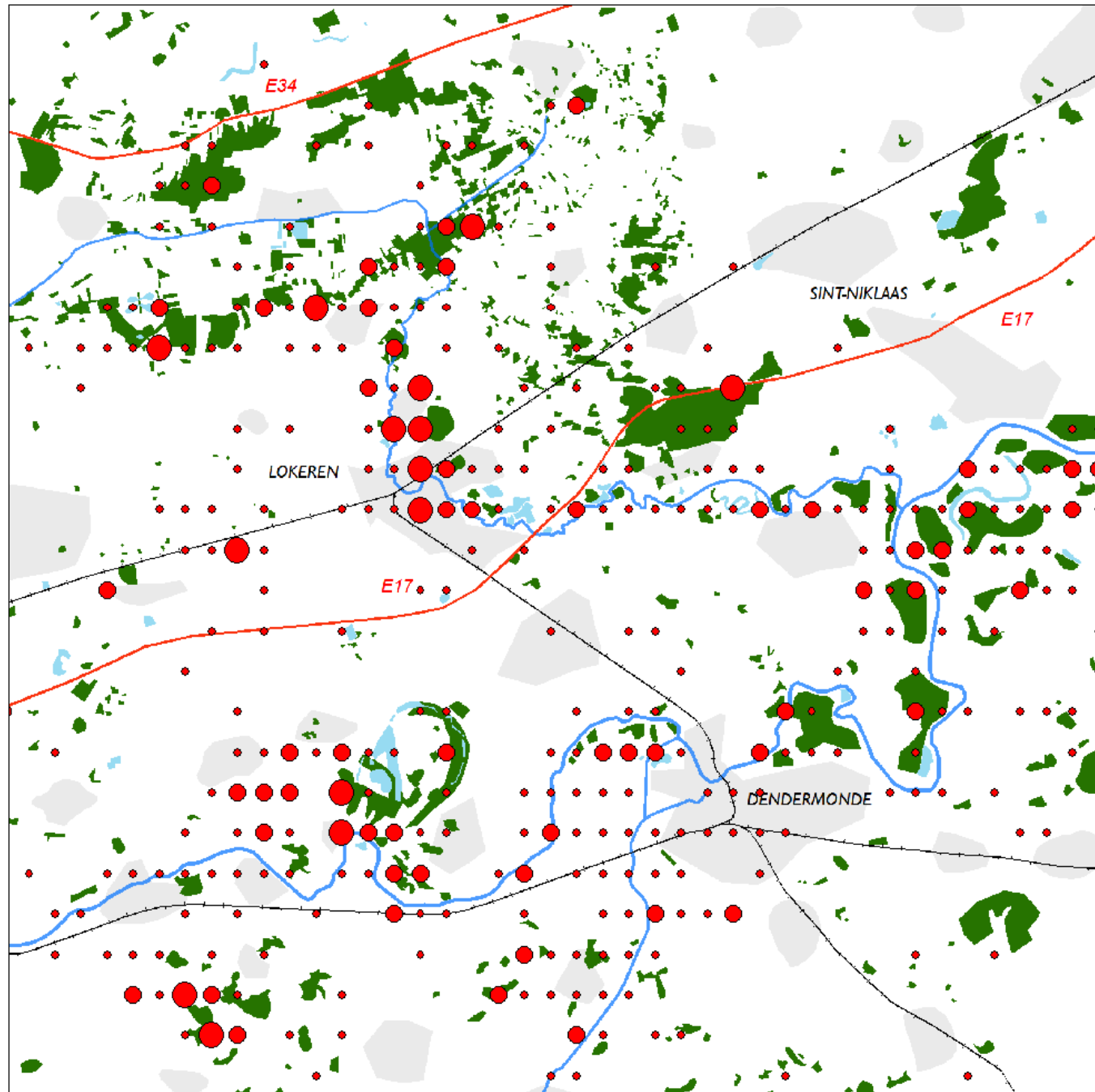
foto: Fonny Schoeters,
25 April 2014, Oudegem.

Anthocharis cardamines

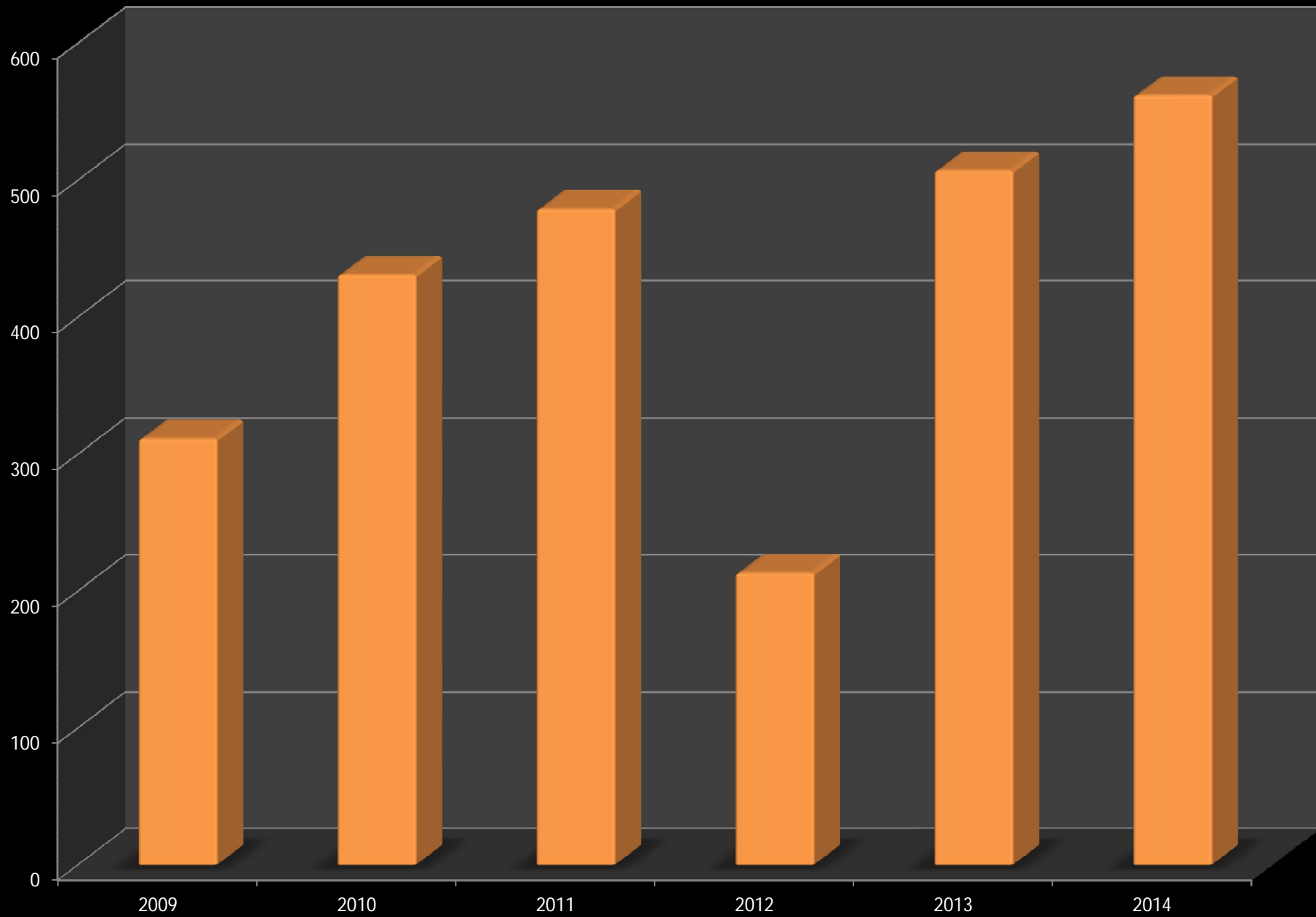
2009 - 2014

Anthocharis cardamines

Oranjetipje (*Anthocharis cardamines*)

Koevinkje (*Aphantopus hyperantus*)

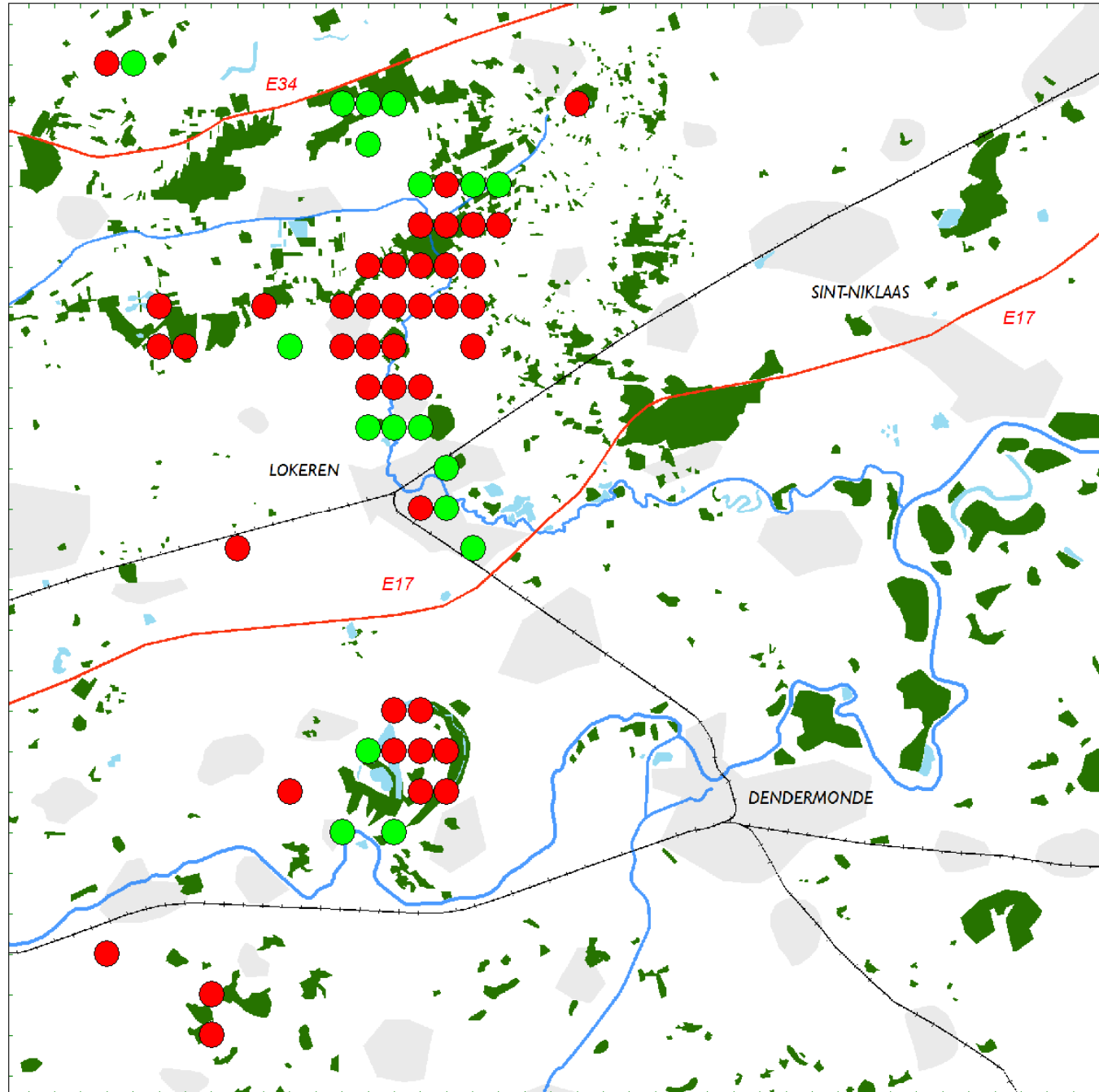
Dagvlinder van het jaar 2014 !

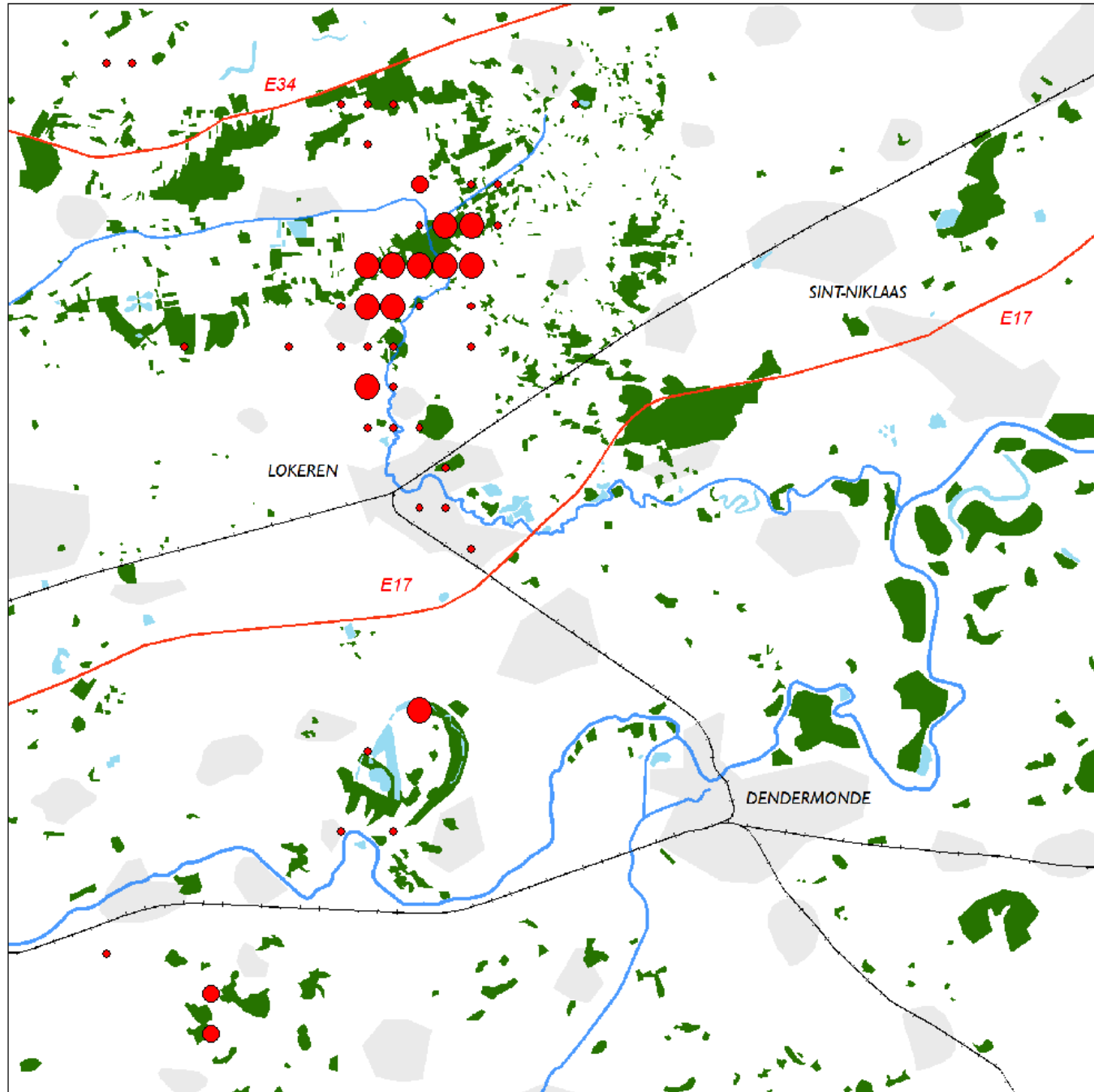
foto: Kristof Scheldeman,
Sinaai, 4 juni 2014.

Aphantopus hyperantus

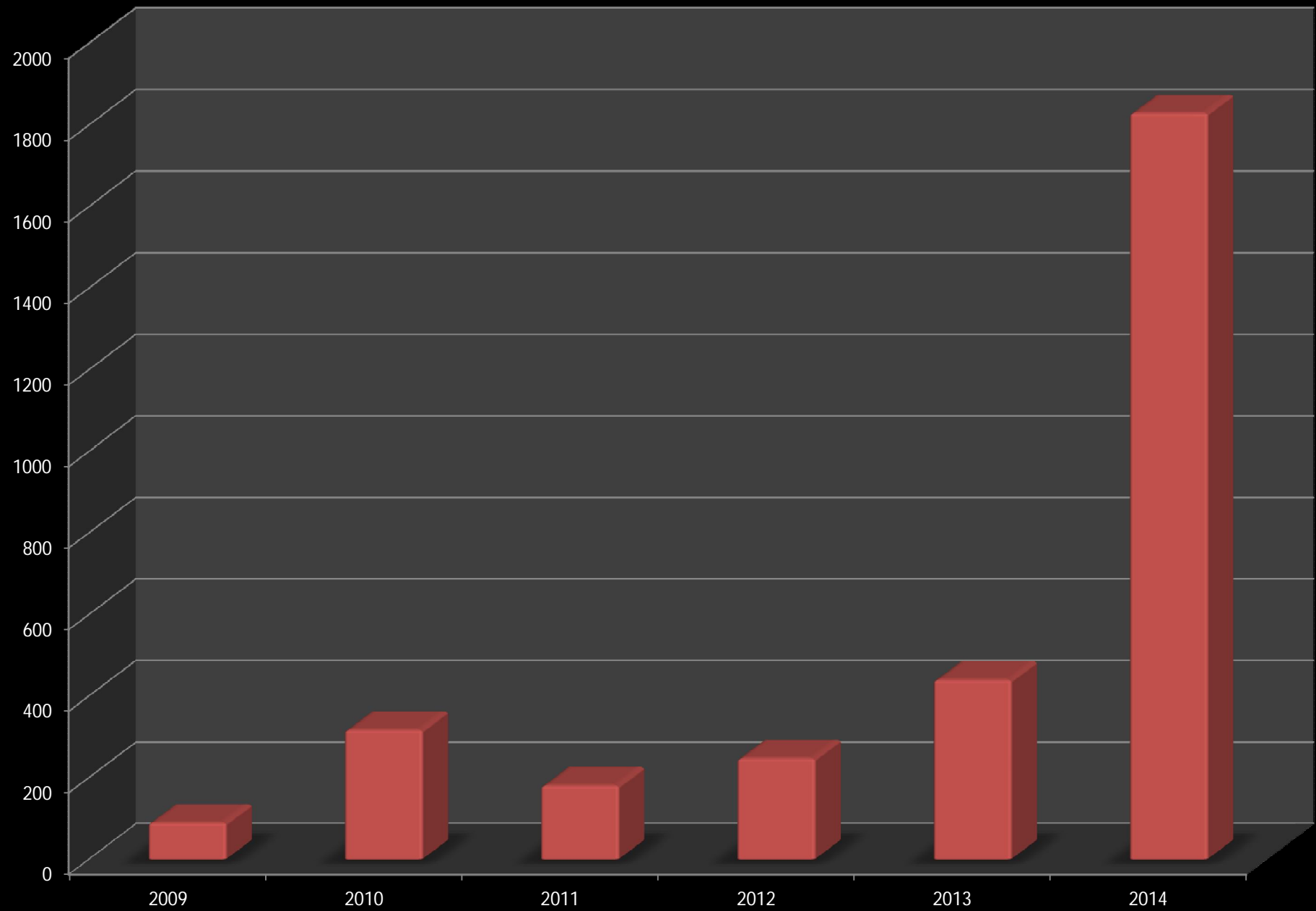
2009 - 2014

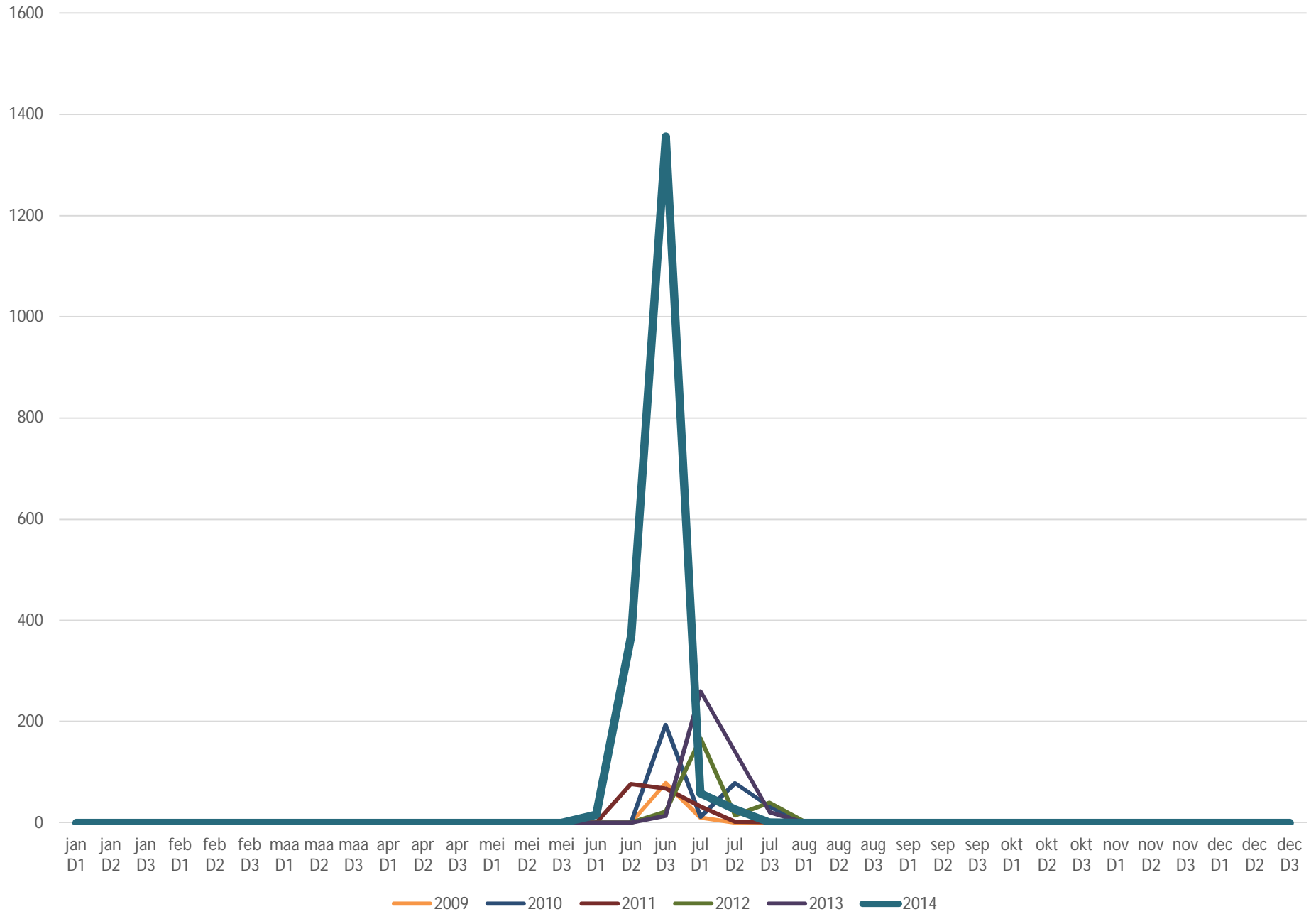
Aphantopus hyperantus

Koevinkje (*Aphantopus hyperantus*)

Aphantopus hyperantus fenologie

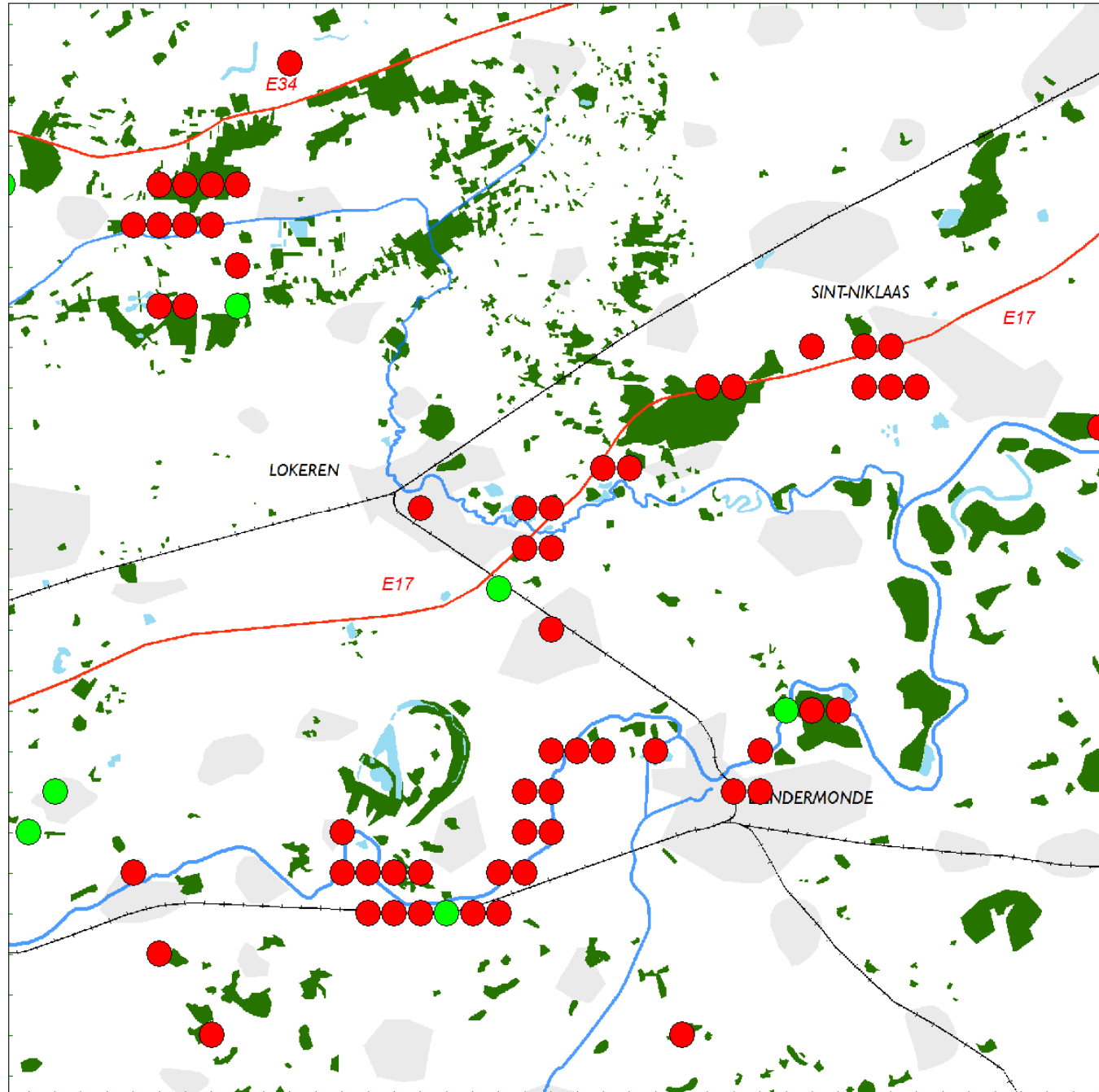
Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus*)

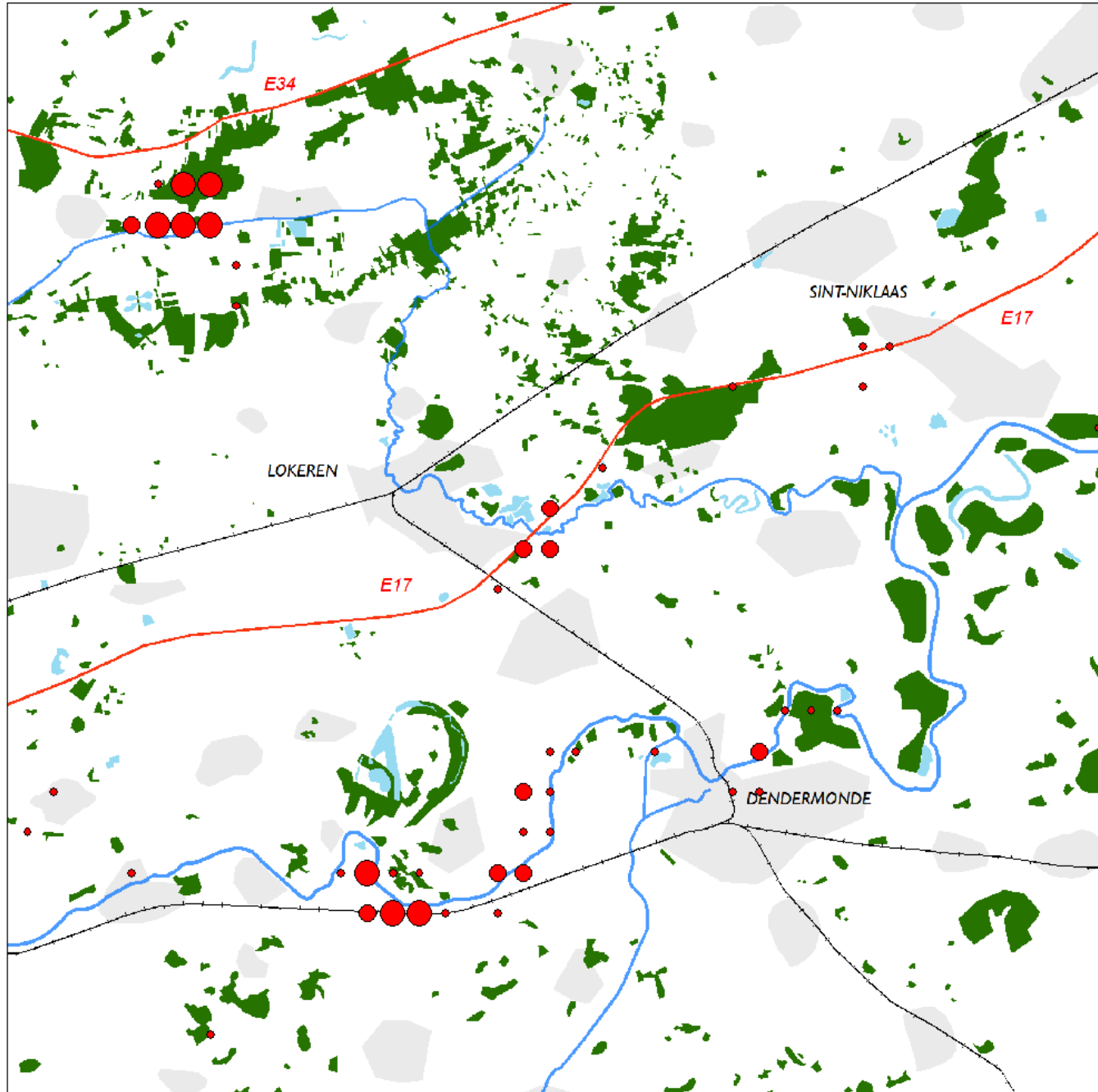
foto: studiebureau Grontmij,
Sint-Niklaas, 28 Maart 2014.

Coenonympha pamphilus

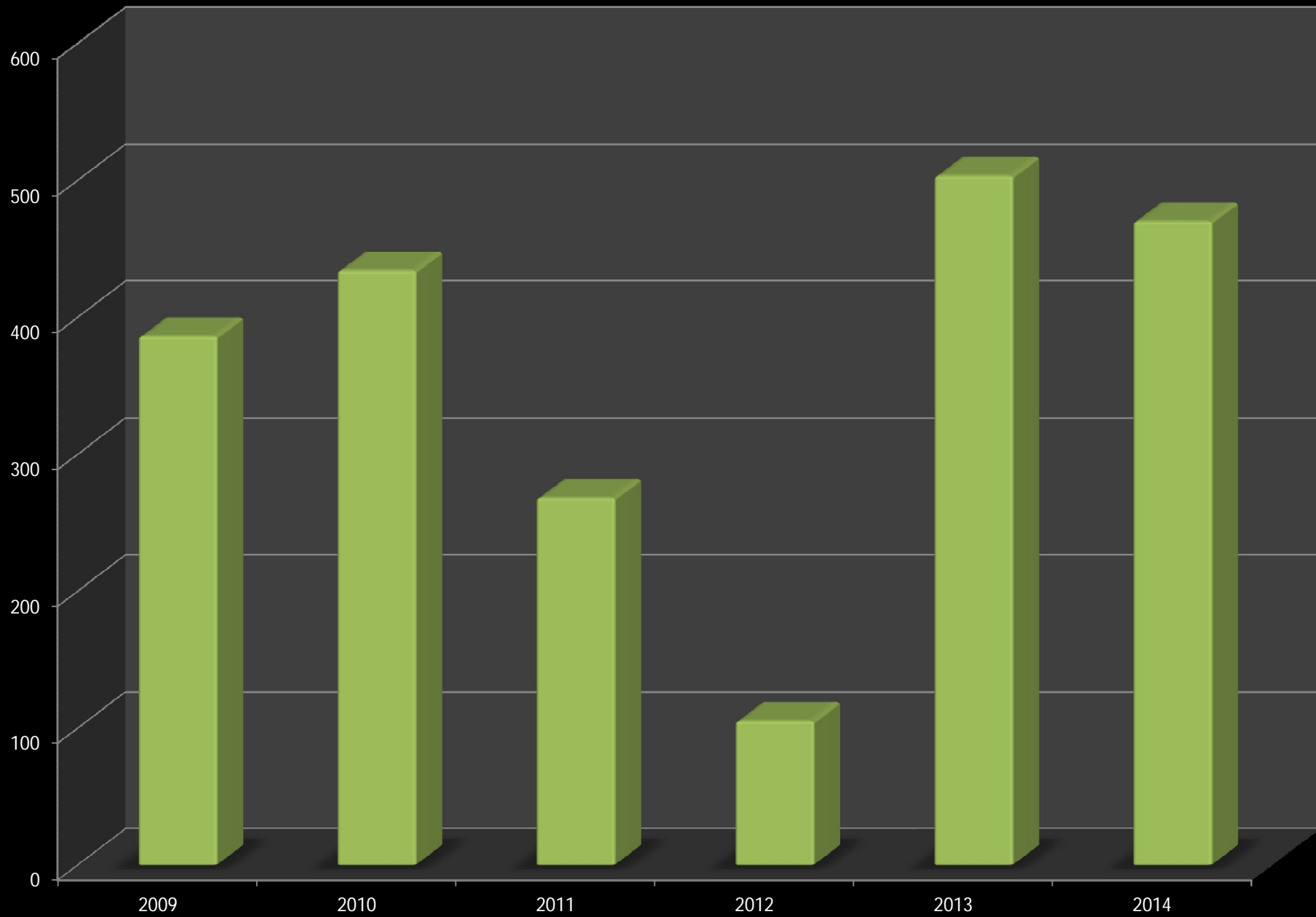
2009 - 2014

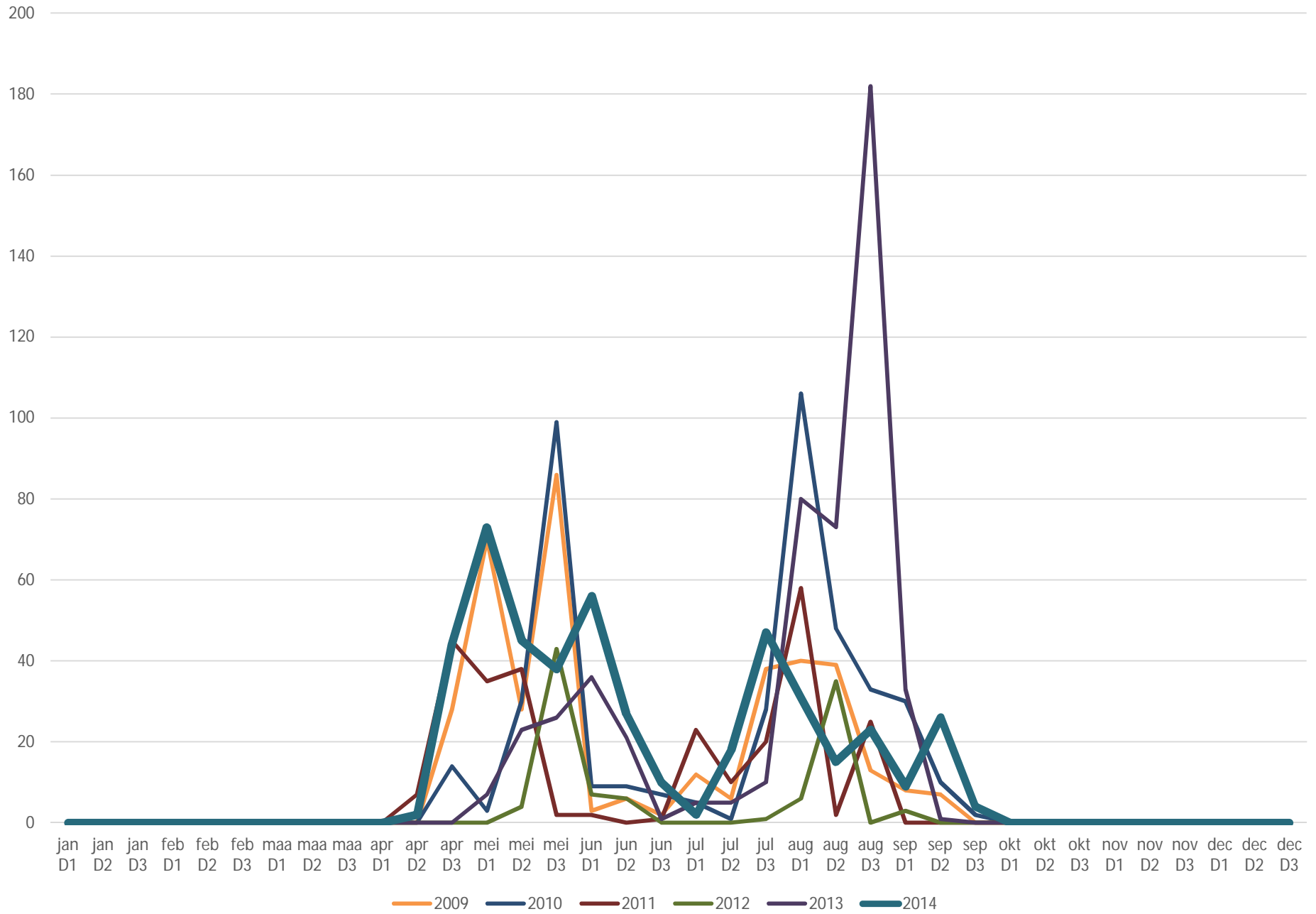
Coenonympha pamphilus

Hooibeestje (*Coenonympha pamphilus*)

Coenonympha pamphilus fenologie

graslandvlindertjes

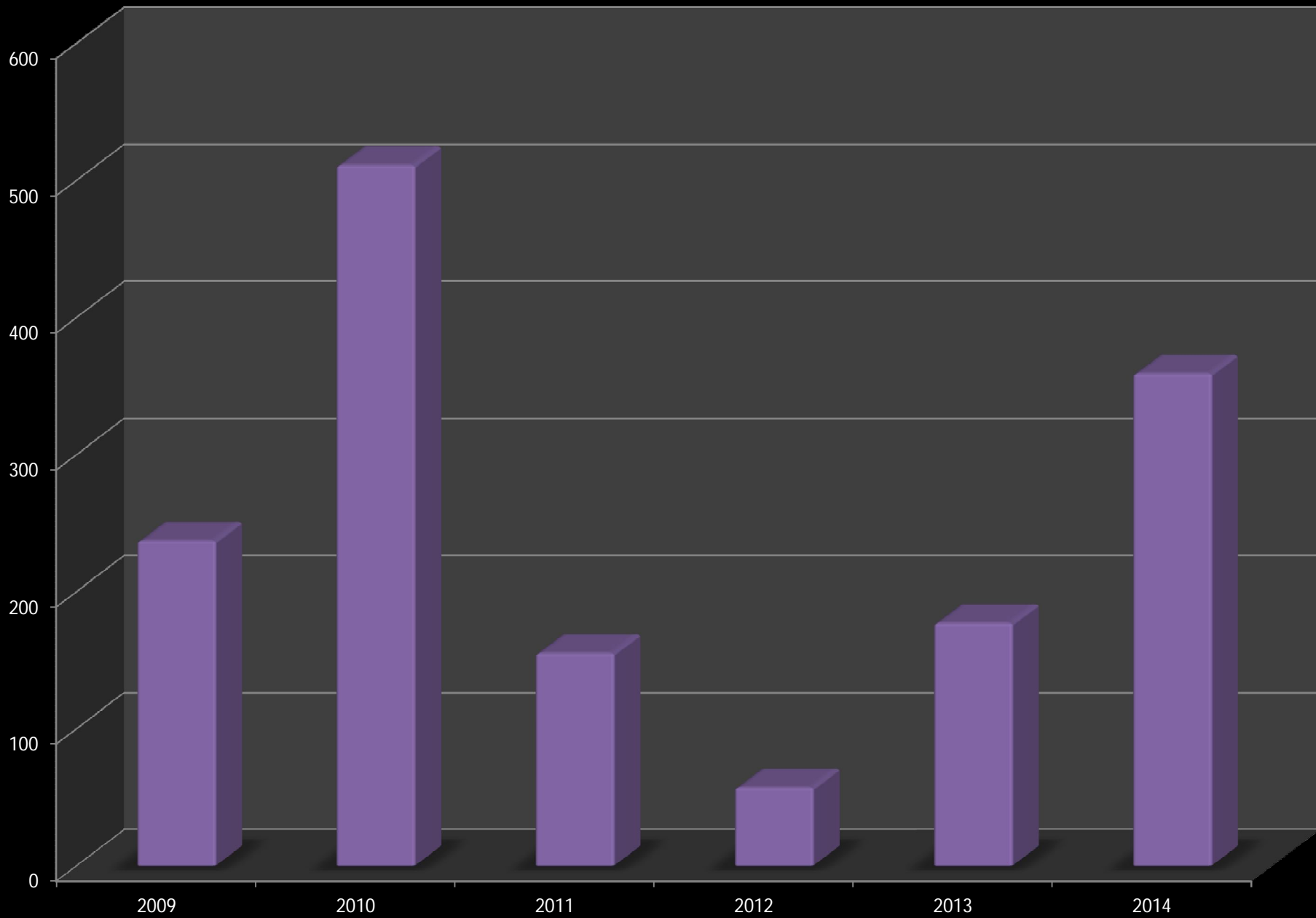
- Groep die het moeilijk heeft → **biotoopverlies** !
- Icarusblauwtje, Bruin blauwtje, Kleine vuurvlinder, Zwartsprietdikkopje, ...
- Dagvlinders verbonden aan **bloemrijk schraal grasland**
- Toestand is **erger** dan het lijkt !
- Als voorbeeld → **Zwartsprietdikkopje**

Zwartsprietdikkopje
(*Thymelicus linolea*)

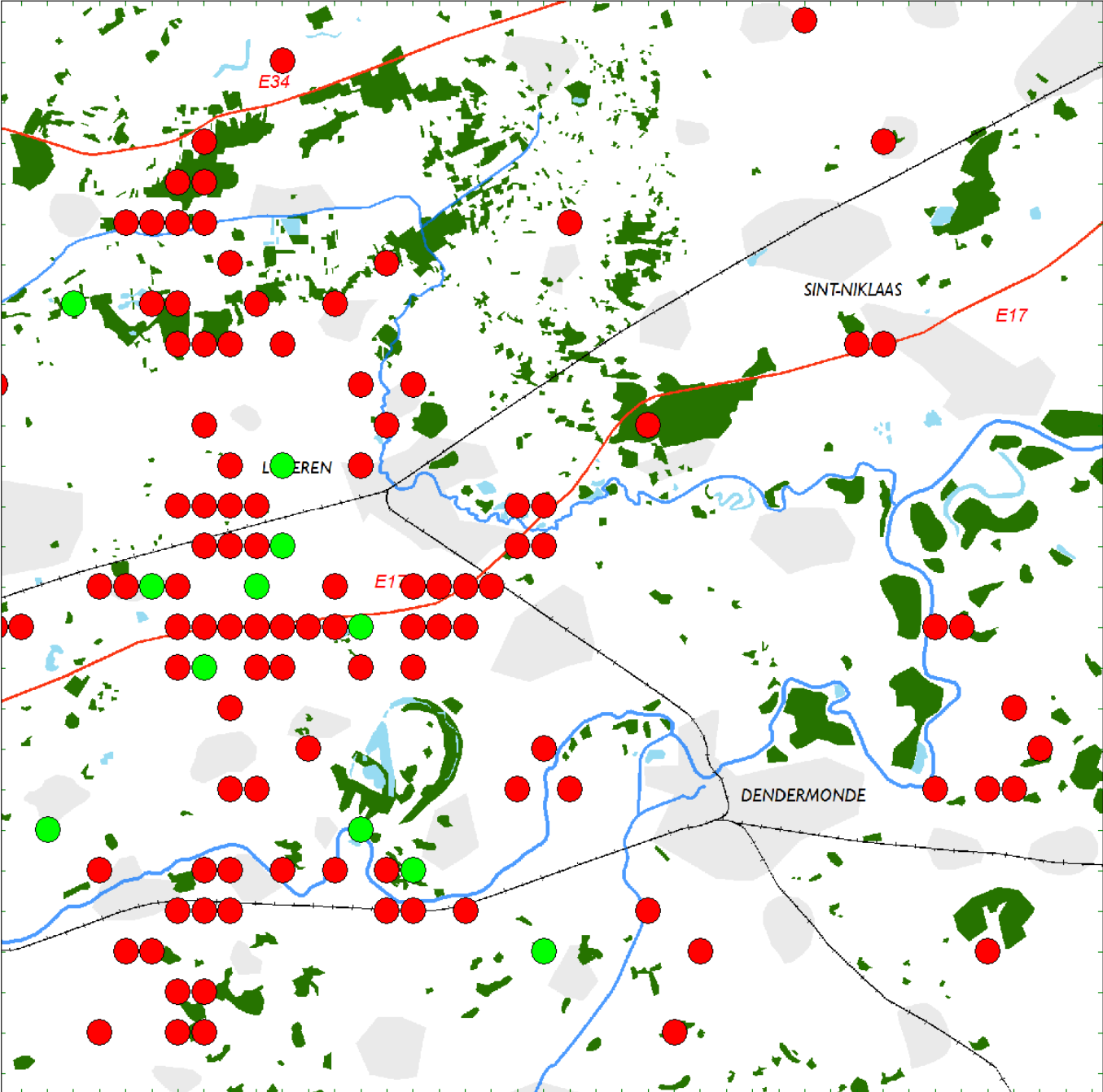
foto: luc Gasthuis, 26 juli 2014, laarne.

Zwartspretdikkopje (*Thymelicus lineola*)

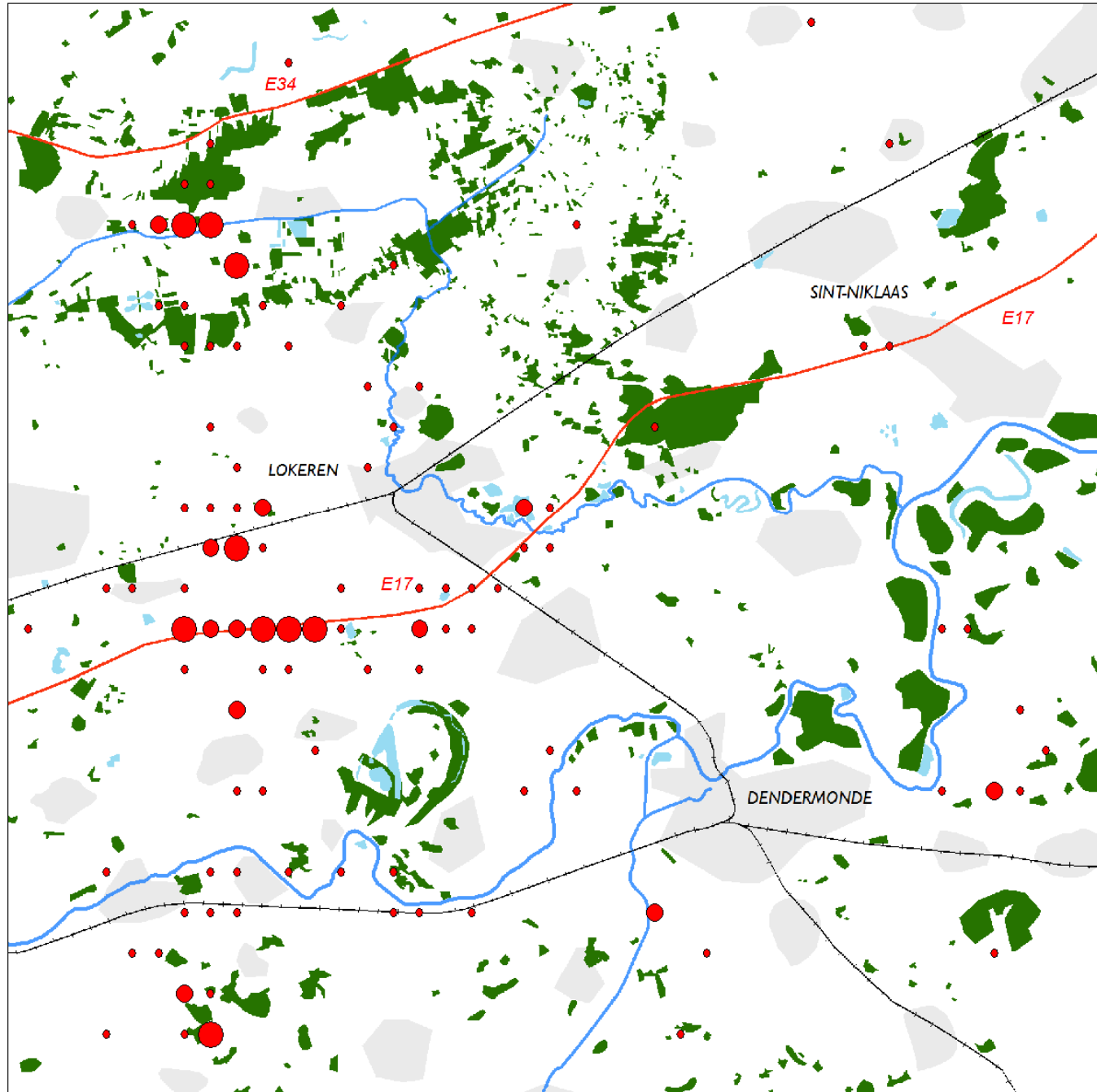

Thymelicus lineola

2009 2014

Thymelicus lineola

3 **nieuwe** soorten !

- Het gaat hier over **populaties**, niet over zwervers !
- **gezocht** in gebieden die niet of nauwelijks zijn onderzocht op dagvlinders
- Opvallend → allen **bosrandvlinders** !
- Allen in **hetzelfde** boscomplex !

Grote weerschijnvlinder (*Apatura iris*)

foto: Joris Everaert, Berlare, 2014.

lepenpage (*Satyrium w-album*)

foto: Joris Everaert,
Berlare, 2014.

Kleine ijsvogelvlinder (*Limenitis camilla*)

Berlare, 26 juni 2014.

Opmerkelijke **zwervers** !

- rups **Kaasjeskruidkoppje** (*Carcharodus alceae*) → gevonden door **Rudi Goossens** op 7 aug 2014 te Baasrode.
- **Boswitje** (*Leptidea sinapis*) → gevonden door **Fonny Schoeters** op 28 april 2014 te Serskamp.
- **Argusvlinder** (*Lasiommata megera*) gevonden door **Eric Pannier** op 12 sept 2014 te St-Niklaas.
- **Kleine parelmoervlinder** (*Issoria lathonia*) → eveneens gevonden door **Eric Pannier** op 12 sept 2013 te St-Niklaas.

Boswitje
(*Leptidea sinapis*)

Lokeren, 8 juni 2010.

Argusvlinder (*Lasiommata megera*)

foto: Eric Pannier,
St-Niklaas, 12 sept 2014.

Kleine Parelmoervlinder (*Issoria lathonia*)

foto: Eric Pannier, St-Niklaas,
12 sept 2013.

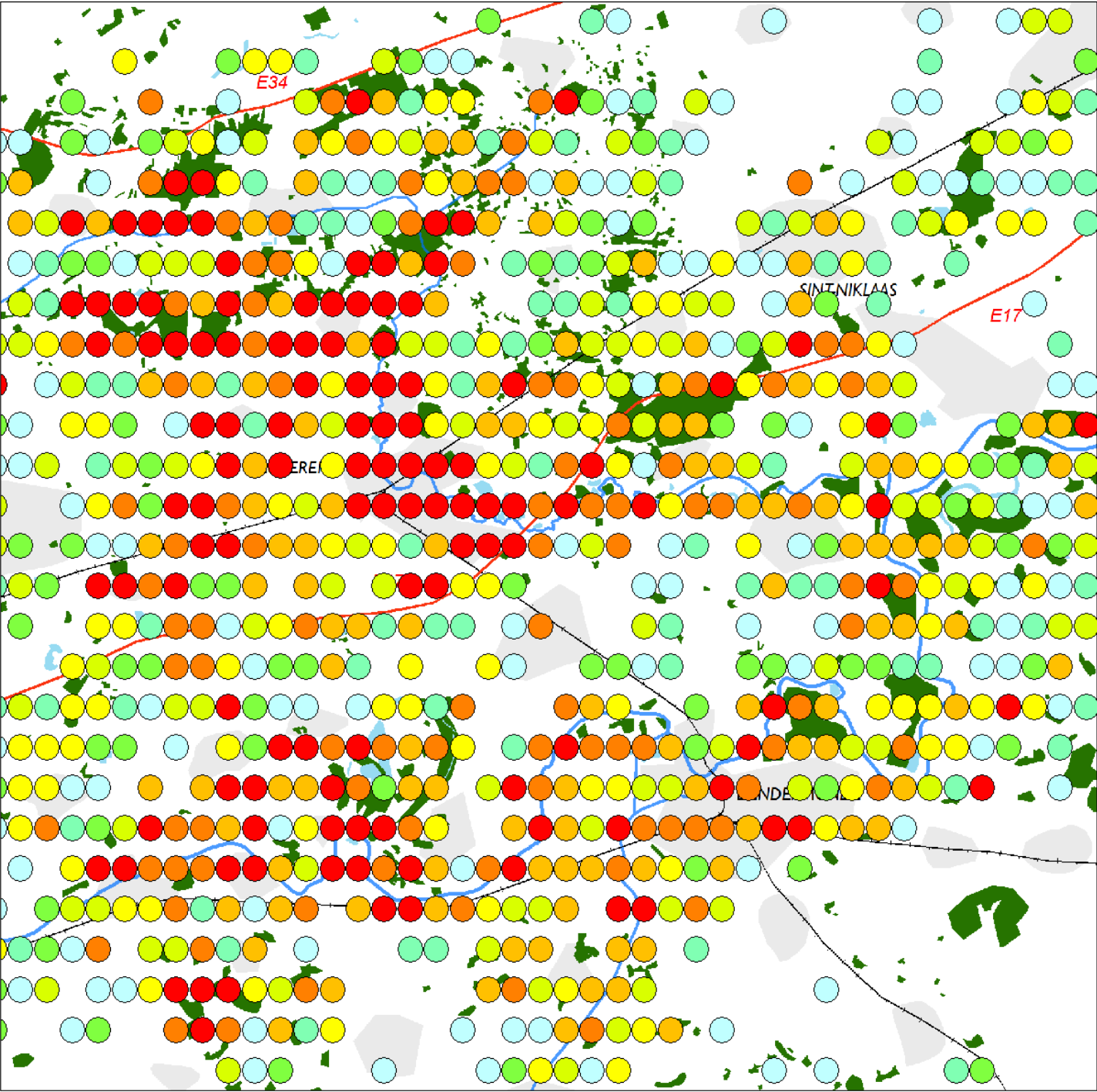
Kaasjeskruidikkopje
(*Carcharodus alceae*)

foto: Rudi Goossens,
Baasrode, 7 aug 2014.

Oproep naar **nog meer** waarnemers !

- Vooral uit de **slecht** of **niet onderzochte** plaatsen

Oproep naar **nog meer** waarnemers !

- Vooral uit de **slecht of niet onderzochte** plaatsen
- Ga zoeken wanneer de **3 doelsoorten** vliegen
- Schrijf je in op de **dagvlinderflash**
- Neem **veel foto's** van dagvlinders (en andere stadia) maar ook van de biotopen
- Opgepast ! → zeer verslavend maar **gezond**

Dit doen we ook !

- **Beheer** van terreinen ifv dagvlinders

VLINDERBERM BEERVELDE

Bruin blauwtje

Langs spoorwegbermen zie je vaak specifieke planten en dieren die je in onze agrarische omgeving niet meer terugvindt. Deze bloemrijke bermen bieden een laatste overlevingskans voor typische graslandvlinders en andere insecten. Zij hebben het tegenwoordig heel moeilijk omdat er bijna geen geschikte biotopen meer overblijven.

Het **Icarusblauwtje**, **Bruin blauwtje**, **Kleine vuurvinder** en het **Zwartsprietdikkopje** zijn de doelsoorten van dit kalkrijk schraal grasland. Het beheer dat hier gevoerd wordt, zorgt ervoor dat er steeds voldoende rustige windrijke plekken zijn waar deze dagvlinders zich kunnen opwarmen en nectar verzamelen. De wijfjes kunnen hier ongestoord hun eitjes afzetten op hun waardplant in het grasland. Elk jaar wordt een gedeelte op het beste tijdstip gemaaid waardoor het grasland zal verschralen en meer bloemen kunnen bloeien. Door de berm in verschillende fasen te maaien, blijft er steeds een stuk voorbehouden waar de rupsen hun buikje vol kunnen eten en de poppen zich kunnen ontwikkelen tot kleurrijke dagvlinders.

Ook zijn er typische struiken aangeplant zoals spork waarop de **Citroenvlinder** haar eitjes legt. In het bijenhotel zie je de solitaire bijen aan het werk.

Geniet van dit prachtig vlinderparadijs, want zoals hier vind je ze niet veel meer in onze streek. Heb dan ook respect voor dit zeldzame plekje.

Wil je meewerken aan deze vlinderberm of heb je vragen over wat hier gebeurt? Neem dan contact op met Kurt Jonckheere (kjun@yscom.be) of de groenambtenaar van de gemeente Lochristi (groenambtenaar@lochristi.be)

Zwartsprietdikkopje

Kleine vuurvinder

Citroenvlinder

Dit stukje natuur werd mede mogelijk gemaakt door de samenwerking tussen de gemeente Lochristi, Natuurpunt Moerwaars-Zuidlede, Pro-natura en vormt een onderdeel van het "Project dagvlinders Durme- en Scheldegebied".
Foto's: Jürgen Couckuyt & Orwin Hoffmann - Ontwerp: Thomas Van Lancker, vzw Durme

Inrichten en beheren van meerdere vlinderbermen,
Vlinderberm Beervelde i.s.m. gemeente Lochristi.

Inrichten windmolenparken E17 als nectarbronnen
voor dagvlinders i.s.m. **Wase Wind**

Inrichten en beheren van **natuurreervaten** i.f.v.
dagvlinders, res. De Moortels, Doorslaar.

Nieuw bermbeheerplan E17 i.s.m. studiebureau
Grontmij en AWW ten voordele van dagvlinders.

Dit doen we ook !

- **Gidsen** van wandelingen ifv dagvlinders

Gidsen van dagvlinderwandelingen

Aangepast bosbeheerplan ifv **Keizersmantel** in provenciaal domein Puyenbroek.

Excursie op het terrein van de Keizersmantel

Excursie **sinusbeheer**, maaibeheer op maat van dagvlinders, res. De Venne, Oudenbos.

Dit doen we ook !

- **Zoektochten** naar andere stadia van dagvlinders

Zoeken naar eitjes van Eikenpage

Zoektocht naar rupsen van de Grote
weerschijnvlinder, eitjes lepenpage/Eikenpage en
rupsen Kleine ijsvogelvlinder

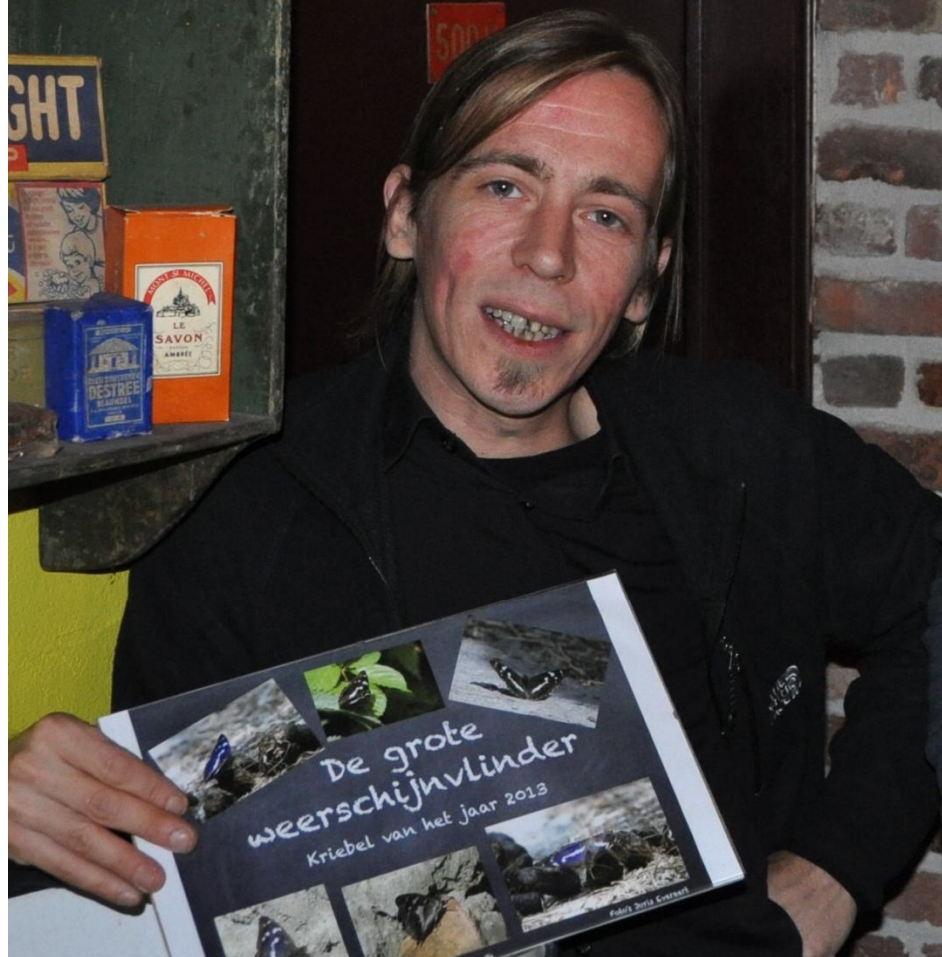
Zoektocht naar Kleine ijsvogelvlinder in Serskampse bossen

En soms ...

... winnen we eens een **prijs**

Winnaars prijs **Kriebel van het jaar 2013** 'ontdekking van Grote weerschijnvlinder'

Doe mee !

- Geef uw **dagvlinders** in
- Neem **foto's** van dagvlinder en biotoop
- Ga op **zoek** naar dagvlinders
- Alle informatie aan de dagvlinderstand → **posters en flyers**

Bedankt !